

FORENINGEN TIL UNGE HANDELSMÆND'S UDDANNELSE

HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN
BERETNING 1953-54

KØBENHAVN
CHR. CHRISTENSENS BOGTRYKKERI
1954

INDHOLD

Tale ved årsfesten	7
Undervisningsåret	15
Lærere og administration	17
Undervisningsråd	19
Censorer	19
Interessefelter	23
Frie forelæsninger og gæster	23
Studierejser	24
Tilskud	26
Studiefond	31
Lokaler	31
Udgivervirksomhed	31
Bibliotek	31
Institutter	34
Tietgenprisopgave	56
Rusfest	59
Årsfest	59
Dimittendforeninger	59
De studerendes råd	60
De enkelte studier	63
Studerende	63
Det almene erhvervsøkonomiske studium	65
Erhvervsøkonomiske specialstudier	69
Det tresproglige korrespondentstudium	70
Det eensproglige korrespondentstudium	71
Forberedelse til translatøreksamen	71
Forberedelse til prøven i spansk og portugisisk	72
Uddannelse af handelsskolelærere	72
Eksaminer	73
Litterære arbejder af Handelshøjskolens lærere	85

FORENINGEN TIL UNGE
HANDELSMÆND'S UDDANNELSE

STIFTET 3. NOVEMBER 1880

Foreningens formål er at udbrede nyttige kundskaber inden for handelsstanden, særlig ved tilrettelæggelse af en så fyldig kommerciel uddannelse som muligt for handelsstandens ungdom.

BESTYRELSE:

Direktør *Paul Tillge*, R. p. p., formand.

Direktør *F. Løppenthien*, K. DM. p. p., MAS., næstformand.

Direktør *Poul E. Hansen* H.D., R., MSH., kasserer.

Bankdirektør *Olaf Hedegaard*, K. DM. p. p.

Hovedkasserer *Harald Heie*.

Direktør, generalkonsul *Einar Høyvald*, R. DM. p. p.

Direktør, fru *Else Illum*.

Skibsreder *Axel Kampen*, R¹.

Boghandler *Ove Rømer*, R., DHF.

Grosserer, generalkonsul *Victor B. Strand*, R. p. p., MGSK.

Direktør, konsul *L. Tholstrup*, R. DM. p. p., MSH., MGSK.

Direktør i Bikuben, cand. polit. *Jens Toftegaard*, K. DM. p. p.

Borgmester, fhv. handelsminister *Ove Weikop*, K.

Direktør for Handelshøjskolen i København:

Professor, dr. phil. *Christen Møller*, R. DM. p. p.

Handelshøjskolen, der er statsunderstøttet og undergivet statens tilsyn gennem et af handelsministeriet nedsat tilsynsråd, er oprettet af Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse med det formål:

At bidrage til udforskningen af de økonomiske love og vekselvirkningsforhold, der er af afgørende betydning for erhvervslivets vilkår, og at give alle dem, der gennem en teoretisk uddannelse forud for eller sideløbende med deres praktiske uddannelse søger at dygtiggøre sig til ledende stillinger inden for erhvervslivet, et omfattende indblik i den viden og erkendelse, som den økonomiske forskning er nået til, og en grundig opøvelse i metode og selvstændig tænkning, således at de får de nødvendige forudsætninger for at kunne deltage i løsningen af de opgaver, det praktiske liv stiller dem overfor.

SPROGSTUDIER OG SPROGFORSKNING VED HANDELSHØJSKOLER

FORELÆSNING VED HANDELSHØJSKOLENS ÅRSFEST DEN 24. JUNI 1954
af docent, dr. phil. *POUL HØYBYE*

At danske erhvervsfolk giver sig af med sprogstudier, anses for noget så selvfølgeligt, at det ikke engang er et diskussionsemne. Hvis man derimod spørger: bør sådanne sprogstudier foregå ved en erhvervsøkonomisk højskole? så er der større chancer for at få en diskussion i gang. Mange har svaret på dette spørgsmål med et afgjort nej; nogle gør det endnu. Disse modstandere påberåber sig undertiden, at andre handelshøjskoler ikke befatter sig med uddannelse af korrespondenter og translatører. De fleste nordiske handelshøjskoler har ganske rigtigt ikke en sådan uddannelse. De svenske har det ikke; den norske i Bergen har det heller ikke i samme form som vor, men giver dog en videregående sproglig uddannelse i et enkelt sprog i fortsættelse af det, der svarer til vort H.A.-studium — mest med henblik på vordende handelsskolelærere. Kun i Finland har man en korrespondentuddannelse, som nogenlunde kan sidestilles med den danske.

At man i England og USA uddanner korrespondenter uden undervisning i et eneste fremmed sprog, er ikke så mærkeligt. Det bliver, sammenlignet med vore forhold, kun en relativt ringe del af de engelske og nordamerikanske korrespondenter, der kommer til at beskæftige sig i praksis med noget andet sprog end engelsk. Dog mener adskillige englændere og amerikanere, at det ville være gavnligt for alle korrespondenter, ja for alle handelsstuderende, at beskæftige sig med fremmede sprog, også på grund af sådanne studiers almindelige betydning i forbindelse med humaniora.

Jeg agter ikke at trætte tilhørerne med en længere gennemgang af forholdene i andre lande. En sådan gennemgang ville for øvrigt heller ikke besvare det spørgsmål, om det er rigtigt eller galt, at vi har den slags studier ved vor handelshøjskole.

De, som stiftede Handelshøjskolen, har åbenbart ikke været i tvivl om sprogstudiernes berettigelse inden for dens rammer. Der har været drevet sprogstudier her, så længe vor højskole har bestået. I rigtig erkendelse af, at der var et stort behov for en betryggende uddannelse på dette område, har man straks optaget den på programmet.

Som bekendt skelner vi mellem korrespondentstudium og translatørstudium.

Den ensproglige korrespondenteksamen, hvortil man forbereder sig ved aften- eller morgenstudium, har ikke været genstand for særlig store forandringer igennem årene. Dog har der været nogle år i pionértiden, da prøven var udelukkende skriftlig. Den blev snart suppleret med en mindre mundtlig prøve, da man fandt, at det andet var for ensidigt; man kunne risikere at give erhvervslivet nogle korrespondenter, som ikke var i stand til at deltage i en samtale, når der kom udenlandske forretningsforbindelser på besøg. Men man har holdt fast ved, at korrespondentens egentlige opgave består i at læse og skrive breve og udarbejde breve efter disposition, samt at gøre rede for indholdet af kommercielle tekster. Denne målsætning er rigtig. Men man har engang været ved at komme ind på den afvej at dyrke det kommercielle sprog for eksklusivt, hvad der gik ud over sproget i almindelighed. Ingen kommerciel tekst består udelukkende af handelstermini; det allermeste af et engelsk forretningsbrev består dog hovedsageligt af alment engelsk sprog. Derfor bør den vordende korrespondent til stadighed dyrke almen læsning på den bredest mulige basis. Ja, man bør ikke undre sig over, at nogle af vore lærere endog lejlighedsvis gennemgår poesi. Dels har det en værdi i sig selv, og dels er det ingenlunde nytteløst at se, hvor fine toner det er muligt at aflokke sprogets instrument.

Den tresproglige korrespondenteksamen, vort dagstudiums afsluttende prøve, har ikke altid haft sin nuværende form. Til at begynde med havde vi et toårigt H.A.-studium, der sluttede med handelsvidenskabelig afgangsprøve eller handelssproglig afgangsprøve. I det første år var undervisningen fælles for begge grene; kun i det sidste år specialiserede man sig. Denne ordning viste sig at være præget af en altfor stor pædagogisk optimisme; det var ikke muligt at opfylde så store krav på begge områder. Man spaltede derfor den sproglige retning ud som en særlig toårig afdeling. Men man beholdt først temmelig mange ikke-sproglige fag, som handelshistorie og nationaløkonomi.

Ved den sidste reform i 1939 opstod den tresproglige korrespondenteksamen i sin nuværende form. Det væsentlige træk ved denne reform var, at man reducerede de ikke-sproglige fag så meget, som man mente var forsvarligt. Det er klart, at det er nødvendigt at sikre sig, at de studerende har kendskab til det reelle indhold af de handelstermini, som almindeligt forekommer i handelskorrespondance. Man har derfor stadig undervisning i forretningspraksis, bogføring og erhvervsret; disse fag er for tiden i støbeskeen: man arbejder henimod den mest praktiske form med særlig vægt på terminologien.

Erhvervslivet har taget vel imod vore dimittender, både de ensproglige

og de tresproglige, og gør det i stadig stigende grad — hvad man kan se i dagbladenes annoncespalter.

Dermed er naturligvis ikke sagt, at uddannelsen nødvendigvis burde foregå ved Handelshøjskolen; den kunne måske lige så godt være foregået ved en anden skole, eventuelt som en selvstændig højskole.

Efter de fleste ansvarliges mening har det imidlertid vist sig praktisk, at den sproglige uddannelse foregår inden for samme rammer som de økonomiske uddannelser. Den gamle strid herom er ved at ebbe ud; sprogstudierne modstandere er blevet så sjældne, at det kan virke forfriskende at møde en af dem. I sin tid diskuterede man heftigt Handelshøjskolens formålsparagraf; nogle lagde vægt på, at man ikke kunne sige, at sprogstudierne gav indblik i økonomiske love, samt at de ikke kvalificerede dimittenderne til ledende stillinger i erhvervslivet. Nu kan de fleste vist mødes i den erkendelse, at sprogstudierne forbereder til en såre vigtig samfuntsfunktion og kvalificerer til gode og betroede stillinger, og at de også lærer de studerende indblik i kritisk metode og systematisk arbejde, som fortjener prædikatet: højere undervisning, handelshøjskoleundervisning.

*

Hvis man går med til, at vore korrespondenteksaminer ligger på et forsvareligt niveau, kan der vel ikke blive megen diskussion om berettigelsen af translatøruddannelsen, da denne eksamen ligger på et endnu højere trin end korrespondenteksaminerne. Alligevel bør der siges nogle ord om denne afdeling. Der er nemlig et væsentligt skel mellem de to slags studier. Korrespondenteksaminerne er vore egne, helt igennem. Translatøreksamen derimod er ikke vor eksamen; den afholdes ikke af os, men af en af handelsministeriet nedsat kommission, hvis sammensætning vi ingen indflydelse har på. Kravene er formuleret i en handelsministeriel bekendtgørelse, som Handelshøjskolen ikke har været med til at forberede. Vi har intet privilegium på forberedelsen til denne eksamen.

Vi har bestræbt os for her at skabe en undervisning, der kunne føre til dette af andre fastsatte mål, og vi har måttet foretage mange eksperimenter, både med hensyn til varigheden og indholdet af undervisningen. Vi har måttet sætte studietiden op fra 2 år til 3 eller 4 år. Vi har måttet udvide undervisningen i det almene sprog, da det viste sig, at det var det, det kneb mest med — ganske som ved korrespondentstudiet. Vi har måttet indføre en systematisk undervisning i grammatik med fonetik, også af hensyn til at så mange translatører senere kommer til at undervise i handelsskolerne.

Hvis folk ikke ved andet om translatøreksamen, så ved de dog een ting, nemlig at dumpeprocenten er uhyre stor. Det passer. Det er dog et spørgsmål, hvor meget den er for stor. Er det ikke naturligt, at det er svært at klare den allerhøjeste uddannelse, hvortil der ikke blot kræves usædvanligt gode sproglige anlæg og en enorm præsent sproglig viden, men også en

alsidig orientering i mindst to landes forhold og en betydelig menneskelig modenhed? At mange begynder på dette studium uden at fuldende løbet, er der ikke meget at sige til. Man må have lov til at prøve, hvor højt vingerne kan bære. Men jeg må dog benytte lejligheden til på translatørlærernes vegne at udstøde et hjertesuk; mange af vore studerende har for dårlig tid i det daglige og for ringe lejlighed til længere ophold i udlandet. Vi må håbe på bedre adgang til halvdagspladser og til stipendier for netop disse studerende.

*

Efter denne oversigt over de sprogstudier, vore studerende har adgang til, kommer vi til problemet: *sprogforskning ved handelshøjskoler*. Det er et problem. Er det nødvendigt eller ønskeligt af hensyn til vor undervisning, at der drives forskningsvirksomhed? Har disse studier ikke mere karakter af manuduktørvirksomhed, hvor det gælder om at indprente lærebøgernes stof og at bibringe praktiske færdigheder, helst uden »teoretiske omsvøb«? Kan det betegnes som forskning at lære de studerende selvstændigt og kritisk at anvende hjælpemidlerne? Det bliver vel ikke til forskning, før der er tale om selvstændigt at finde nyt stof frem og bearbejde det på metodisk grundlag. Lejlighedsvis giver vel enhver sproglærer sine studerende indblik i de metoder, hvorefter man finder frem til løsningen af hidtil ubesvarede problemer. Det er umuligt at drive oversættelsesøvelser for viderekomne uden at gøre det gang på gang. Arbejdet med at lære de studerende oversættelsens teknik opfordrer direkte til at forbedre og fuldstændiggøre de beskrivende og ræsonnerende fremstillinger af studiesprogene og tillige af modersmålet. Man kan slet ikke tænke sig en videregående sprogundervisning uden en vis form for sprogforskning, når man tager dette ord i en vid betydning. Men hvis vi indsnævrer begrebet »forskning« til systematisk produktiv forskning, der giver sig udslag i trykte publikationer, hvis formål går videre end til at forfatte de nødtørftige lærebøger, må vi begynde forfra på problemet.

Denne diskussion er ikke af ny dato i den internationale verden. Da man i slutningen af forrige århundrede og begyndelsen af dette knyttede filologer til handelshøjskolerne, især i Tyskland, Østrig og Holland, opstod der naturligt det problem: hvilke arter af sprogforskning skal disse sprogfolk give sig af med? Den enkelte har vel søgt at løse de opgaver, han følte sig mest kaldet til at løse. I den periode, der her er tale om, var sprogvidenskaben i almindelighed *historisk* orienteret; der var adskillige sprogforskere, som proklamerede, at sprogvidenskab var lig med sproghistorie. Det er derfor ikke så mærkeligt, at de sprogforskere, som i embeds medfør havde måttet sætte sig ind i handelsforhold, tog nyt land under ploven og behandlede sproglige problemer i nær tilknytning til handelshistorien. Gamle handelstekster var vel undertiden blevet behandlet før; men de lå dog i udkannten af filologernes egentlige område: skønlitteraturen. Man fik således

undersøgelser angående handelsordenes historie, handelsbrevens stilhistorie og lignende emner. Hvor stor rolle denne forsknings resultater er kommet til at spille i handelshøjskolernes undervisning, savner jeg indblik i. Efter nogle programudtalelser at dømme ser det ud til, at nogle har ønsket at give sproghistorien en meget betydelig plads indenfor undervisningen, endog inden for studieretninger, for hvilke indsigt i økonomiske discipliner var det vigtigste. Jeg må tilstå, at jeg ville være meget skeptisk derved ved vor egen handelshøjskole. Det må indrømmes, at den historiske synsvinkel ganske vist kan være af overordentlig stor interesse, men kun som supplement, og kun lejlighedsvis.

Om de arbejder der fremkom — for så vidt som jeg har haft tid og lejlighed til at sætte mig ind i dem — er at sige, at de i deres metoder ikke adskilte sig fra andre sprogforskningsarbejder fra samme periode; de afveg kun derfra ved deres stof. Og det bør også være sådan. Det er meget tvivlsomt, om der kan siges at være en særlig »erhvervsprogvidenskab« eller »Wirtschaftslinguistik«, som man kaldte det i de programskrifter, som det visselig ikke har skortet på. Derimod er der sikkert forskningsopgaver, som — i langt højere grad end de handelssproghistoriske — må siges at ligge i naturlig forlængelse af handelshøjskolernes undervisningsarbejde.

*

Alle, som har lidt kendskab til videregående sprogundervisning, ved, at det at beskrive et levende sprog er et uendeligt arbejde. Ganske som med opmåling og kortlægning af et terræn er det noget, man kan gøre stadig finere og finere til de mindste erkendbare detaljer. Selv den lærer, som er velbevandret i de udførligste hjælpemidler af *grammatisk* og *leksikografisk* karakter, konstaterer ved øvelserne den ene alvorlige mangel efter den anden. Han har altså i sit daglige arbejde rig lejlighed til at underkaste forgængernes systematiske arbejder en ildprøve.

I dette kontrolarbejde ligger spiren til mange nyttige værker, som i mange tilfælde aldrig bliver færdige, måske fordi observatøren ikke får tid til en grundigere bearbejdelse eller til at forme sine iagttagelser. Dette gælder *grammatikken* i videste forstand: læren om hvordan enkeltfænomenerne indordnes i et system — også de fænomener som tilsyneladende bryder systemet. Til grammatik hører ikke blot formlære og syntaks, men også stilistik og synonymik. Ikke mindst det sidste område trænger til at dyrkes af forskere med teoretisk træning og praktisk indstilling. Det er os derfor en særlig glæde, at Sproglaboratoriets første trykte skrift, som skyldes professor Knud Schibbye, er en studie over engelsk synonymik.

Men hvad der gælder for grammatik, gælder i mindst lige så høj grad faget *leksikografi*. Her ligger et naturligt forskningsområde for enhver handelshøjskole. Dette er for øvrigt blevet fremhævet med stor styrke af professor Arnold Schröer, som har virket i Wien og senere i Köln, samt af professor A. Snyckers i Leipzig i et par vigtige afhandlinger fra 1921 og

1927, som står optrykt i bogen »Zur Wirtschaftslinguistik« udgivet i Rotterdam i 1937 af den hollandske sprogforsker Ewald Messing, som med ildhu har virket for at fremme sprogstudierne ved handelshøjskolerne.

Næppe mange andre end handelshøjskolernes studerende og dimittender har i så høj grad i deres praktiske arbejde brug for forbedrede omfattende hjælpemidler. Og næppe andre lærere end handelshøjskolernes sproglærere har så god lejlighed til at konstatere manglerne ved de bestående hjælpemidler. Det er os, der har skoene på. Vi skal gå langt med dem, hver dag, i mange år.

Til de nødvendigste bestanddele af oversætterens og korrespondentens håndbibliotek hører omfattende tosprogede ordbøger fra og til studiesproget, sat i relation til modersmålet, udarbejdet med bistand af praktiserende oversættere. Og disse bøger skal helst være relativt nye. At sprogene udvikler sig og forandrer sig, er en så banal sandhed, at man næppe tør gentage den. Det er sagt så tit med det resultat, at mange gør sig overdrevne tanker om denne faktor. Ordbøgernes væsentligste mangler består sjældent i fraværelsen af de allernyeste ting, som enhver avis myldrer med: knallert, rugbrød, fredsdue eller afhopper. Sagen er ikke så meget den, at ordbøgerne *bliver* forældede; nej, de *er* ufuldstændige allerede, når de kommer. De oplysninger, der føjes til ved nye opgaver, er ofte noget, der lige så godt kunde have stået i ordbøgerne for mange årtier siden. Der manglede indtil for nylig på fransk en ordentlig udredning af begreberne: urigtige forudsætninger, bristende forudsætninger og svigtende forudsætninger. Disse termini var dog aldeles ikke nye. Og mere end 50 år efter at alle teatre var blevet udstyret med jerntæpper, fandtes ordet ikke i nogen af vore ordbøger. Det var derfor meget træffende, da en ven af forfatterne til et stort ordbogssupplement udbrød: Tænk, havde I virkelig glemt alt det? Det var ment som et spøgefuldt drilleri, men meget rigtigere, end de fleste aner.

Det bedste om ordbøgerne er for øvrigt blevet sagt allerede i det 18. århundrede af Samuel Johnson, som selv var leksikograf:

»Dictionaries are like watches: the worse is better than none, and the best cannot be expected to go quite true.«

Hvordan er nu situationen her i landet med hensyn til de fire hovedsprog? Vi skulde have to hovedværker for hvert af dem. Hvilke af disse otte bibler er udkommet i de sidste 20 år? — 20 år er endda en høj alder for en ordbog.

Vi har en stor spansk-dansk ordbog af dr. *Carl Bratli*, og vi har en stor dansk-fransk ordbog af *Blinkenberg og Thiele m. fl.* I spansk og fransk er opgaven altså halvvejs løst. I engelsk og tysk (vore to største forretningsprog!) er opgaverne overhovedet ikke løst. Om der er værker under forberedelse eller større og mindre forarbejder på nogle af de tomme felter, er i denne forbindelse ligegyldigt for den arbejdende oversætter: han har intet værktøj *i dag!* At han dog klarer sig og gør godt arbejde, tjener til

hans ære. Men manglerne sinker ham. De er så iøjnefaldende, at man uvilkårligt spørger: hvorfor bliver de dog ikke afhjulpet? Dette land er med rette berømt for sine store fonds, som har muliggjort løsningen af kæmpeopgaver, som ikke kunne løses uden dem. Men vore fonds har strenge statutter, og der er ikke afsat penge til netop sådanne formål som praktisk leksikografi. Snart indvendes der, at sådant arbejde er for videnskabeligt, snart at det ikke er videnskabeligt nok. Trods stor velvilje og forståelse for opgavens samfundsmæssige betydning har det hidtil været meget svært at opnå tilstrækkelig støtte.

Det drejer sig her om foretagender, der er så store, at de næsten kun kan gennemføres af institutioner, hvor der kan arbejdes permanent, og hvor arbejdet kan koordineres, institutioner, som kan overleve de enkelte mænd, på hvis skuldre den slags arbejde hidtil har hvilet, og hvilet tungt, ja så tungt, at en dansk ordbogsforfatter i sit forord har udtalt, at selvmord vilde være »den naturlige afslutning på en leksikografs liv«! (Se forordet til Jens Kures russiske ordbog).

Udtrykket *permanent arbejde* lyder afskrækkende. Mange tænker, når de hører det: det vil sige et arbejde, der ikke bliver færdigt i en overskuelig tid, eller som aldrig bliver færdigt. Det er sådanne arbejder, som Poul Martin Møllers udødelige licentiat forberedte. Nej, netop ved et omfattende team-work kan man relativt hurtigt opnå resultater, som er modne til udgivelse, hvorefter man bliver ved med at supplere det udgivne — det er i den forstand, at arbejdet bør være uendeligt.

Nogle vil måske synes, at det var naturligere, at man på en handelshøjskole indskrænkede sig til at forberede særlige ordbøger over handelssproget. Det lyder meget bestikkende. Naturligvis bør vi tage os ganske særligt af handelsudtrykkene. Men hvor går grænsen for dette område? Hvordan afgrænse det fra juridisk, teknisk eller maritimt sprog? Hvis man ved handelssprog vil forstå: alt det, der kan forekomme i et handelsbrev, vil enhver hurtigt indse, hvor vide grænserne er. Men inden for handelssproget kan der naturligvis findes særlige områder, som det vil vise sig formålstjenligt at tage op til en separat behandling, samtidig med at man fortsætter med indsamlingsarbejdet i bred almindelighed, og samtidig med at man løser de enkeltproblemer, der daglig dukker op.

Efter sådanne retningslinier arbejder vi allerede i *Handelshøjskolens Sproglaboratorium* og i det *Ibero-Amerikanske Institut*. Og vi har gjort det, så længe dette hus har stået. En spæd spire dertil blev lagt af Handelshøjskolens første direktør Marius Vibæk, som for en god snes år siden slog til lyd for oprettelsen af et sprogarkiv. Vore kartoteker vokser i alle studie-sprogene; vi får inspirationer gennem talrige henvendelser fra erhvervsfolk og oversættere, fra nuværende og forhenværende studerende. Der står nu i vore samlinger fyldige supplementter til ordbøger på de fire hovedsprog og forarbejder til to italienske ordbøger, skønt der i italiensk endnu ikke er

regulær undervisning, men kun et kortere eksamensfrit kursus. I betragtning af vor forøgede samhandel med Italien i de senere år må dette forhold i øvrigt snart søges ændret, ligesom portugisisk for få år siden blev undervisningsfag.

Nogle af vore sprængfyldte kasser er allerede forvandlet til en bog i det forløbne undervisningsår, nemlig den dansk-franske suppleringsordbog, som er redigeret af professor *Andreas Blinkenberg* og mig på grundlag af det materiale, der igennem ca. 15 år var samlet i vort Sproglaboratorium, og det, der var optegnet i det *Romanske Institut ved Aarhus Universitet*.

Vi har rammerne for et sådant forskningsarbejde. Men vi trænger til at få dem udvidet; vi trænger til mere tid til at tage os af den slags opgaver, som sandsynligvis ikke bliver løst af andre. Vi må i hvert fald være med til at løse dem.

Vi har her den fordel, at vi er i stadig kontakt med de arbejdende oversættere i erhvervslivet, og disse har den fordel, at vort laboratorium står åbent for dem, også mens arbejdet står på. Det står for øvrigt åbent for alle. Vi vil i modsætning til mange andre gerne »forstyrres«.

Vi håber, at vort arbejdssted kan udvikle sig til et *centrum for praktisk leksikografisk forskning*.

Det ville ligge på linie med meget andet praktisk forskningsarbejde, som har fundet sted i dette land, — forskningsarbejde, som er sat i gang til fremme af enkelte erhverv, men som også på længere sigt har vist sig at være nyttigt for langt videre kredse af samfundet.

UNDERVISNINGÅRET 1953-54

Ministeriet for handel, industri og søfart har i 4 bekendtgørelser af 20. februar 1954 fastlagt regler for Handelshøjskolens eksaminer. Hidtil har Handelshøjskolens eksamensordning været forelagt handelsministeriet til godkendelse, men eksaminerne vil fremtidig i henhold til lov af 14. juni 1951 om Handelshøjskoler blive afholdt efter regler givet i bekendtgørelser, der udstedes af handelsministeriet.

I hovedtræk bygger bekendtgørelserne på de hidtil gældende regler for Handelshøjskolens studier og eksaminer og indeholder kun en del mindre ændringer fra de tidligere eksamensordninger. Af væsentligere ændringer skal nævnes en ny karakterskala og kravet om en prøve i kulturhistorie for H.A.-aftenstudiet.

I februar 1954 påbegyndtes en presseforskning ved Handelshøjskolen. Denne forskning, der først og fremmest vil lægge vægt på pressens økonomiske og samfundsmæssige betydning, er henlagt under Institutet for Salgsorganisation og Reklame. Til støtte for denne presseforskning er der nedsat et udvalg med en alsidig repræsentation for den danske presse samt for Handelshøjskolen. (Se side 52). Berlingske Tidende har foreløbig for en 3-års periode stillet de nødvendige midler til rådighed.

Handelshøjskolen har fået tilsagn om, at vi for undervisningsåret 1954/55 gennem Fulbright-programmet får stillet professor, dr. Melvin G. de Chazeau til vor rådighed som gæsteprofessor.

Det er Handelshøjskolens hensigt at oprette en konsularafdeling, der kan give udvidede uddannelsesmuligheder for dem, der herhjemme og i udlandet arbejder til fremme af dansk eksport. Det er tanken som studerende at optage H.A.ere, H.D.ere i udenrigshandel og salgsorganisation og reklame samt kandidater fra det rets- og statsvidenskabelige fakultet ved Københavns universitet og fra det økonomiske fakultet ved Aarhus universitet. Et udvalg arbejder med den nærmere udformning af den nye undervisning, der vil omfatte en ugentlig aften gennem fire semestre. Studiet vil omfatte: Diplomatiets og konsularvæsenets funktioner, internationale organisationer, træk af den nyere historie, folkeret, udenrigsøkonomi, markedsanalyse, praktiske markedsproblemer og vigtige markeder.

LEKTOR HALFDAN MADSEN IN MEMORIAM

Umiddelbart efter beretningsperiodens udløb kom det tragiske budskab om lektor Halfdan Madsens død den 5. august.

På bisættelsesdagen skrev Handelshøjskolens direktør, professor Christen Møller, følgende mindeord:

Kun 46 år gammel er en af Handelshøjskolens mest afholdte lærere, lektor, cand. mag. Halfdan Madsen, afgang ved døden efter et kortere smertefuldt sygeleje.

Budskabet om hans død vil komme som lynet fra den klare himmel for de hundreder og atter hundreder af studerende, der i årenes løb har haft ham som lærer i engelsk og stenografi. Han var den fødte pædagog, og hans bedømmelse af sine elevers evner og egnethed var usædvanlig sikker. Han kendte sine elever ud og ind og erindrede dem mange år, efter at de havde forladt Handelshøjskolen, hvis faste rådgiver han var ved alle ansættelser af tresproglige korrespondenter. Han var for de studerende mere end en lærer, der beherskede sine fag til fuldkommenhed. Han var tillige en menneskelig vejleder, der i kraft af sin ungdom let kom i kontakt med de unge, som i afgørende øjeblikke i deres liv ofte kom til ham med deres rent personlige anliggender. Dobbelt prisværdig var hans inciterende og opmuntrende indflydelse på andre på baggrund af hans livs egen grundmelodi: det blide mørksyn skjult under ironiens maske.

Et liv med rige muligheder er brat afsluttet, men mindet om en fremragende lærer og en god og uegennyttig ven og kollega vil leve længe i taknemmelige sind.

*

Halfdan Madsen var født den 1. februar 1908. Efter sin studentereksamen var han en kort tid ansat i et handelsfirma. I 1929 tog han handelssproglig afgangseksamen fra Handelshøjskolen og begyndte samme år sin virksomhed ved Foreningens skoler. Samtidig hermed læste han til skoleembedseksamen, som han bestod i 1933. I en periode af 25 år virkede han uafbrudt som lærer ved Købmandsskolen, Niels Brocks Handelsskole og Handelshøjskolen. I 1945 blev han lektor i engelsk og fremmedsproglig stenografi ved Handelshøjskolen.

Lærere og administration.

Fra den 3. til den 6. august deltog Handelshøjskoiens direktør, professor Christen Møller, i en af produktivitetsudvalget arrangeret rundbordskonference angående butikskonsulenternes uddannelse. Professor Christen Møller deltog i Civilekonomkongressen i Göteborg fra 16.—19. august og i indvielsen af Svenska Handelshögskolans nybygning i Helsingfors i dagene 21.—24. oktober. I dagene 4. til 6. maj var direktøren til de nordiske handelshøjskolars rektorkonference i Bergen. Endelig foretog professor Møller fra 9. til 12. juni en studierejse til Holland for at sætte sig ind i dets konsularuddannelse.

Professor Palle Hansen har i årets løb deltaget i en række møder i det under handelsministeriets produktivitetsudvalg nedsatte konsulentudvalg, der varetager uddannelsen af 24 industrikonsulenter. I tiden 26. maj til 18. juli deltog han sammen med en gruppe danske regnskabschefer og konsulenter i en studierejse til U.S.A., tilrettelagt under F.O.A. programmet og arrangeret af Council for International Progress in Management, New York. Studieemnet var Cost Accounting and Budgetary Control. Derudover har professor Palle Hansen medvirket ved en række foredrag og konferencer. (Se side 44).

Professor Jan Kobbernagel holdt i december 1953 foredrag om »Sælgerens retsstilling« på et af Foreningen af Handelsrejsende arrangeret 3-dages kursus, og han gav i forårssemestret tre 3-timers kurser på det af handelsministeriets produktivitetsudvalg arrangerede kursus for industrikonsulenter. I marts 1954 deltog professoren i Det Internationale Handelskammers møde i Paris angående udarbejdelse af standardagenturkontrakter og blev der indvalgt som repræsentant for de nordiske lande i et 5-mands underudvalg, der igen holdt møder i Paris i maj og juli. Han har fungeret som medlem af et sagkyndigt udvalg, der var nedsat til besættelse af det ledige professorat i civilret ved det juridiske fakultet i Helsingfors, og han har for Foreningen til Beskyttelse af Industriel Ejendomsret udarbejdet rapporter om varemærkespørgsmål til verdenskongressen i Bruxelles i juni 1954. Endvidere har professor Kobbernagel været medlem af handelsministeriets varemærkekommission, og han har i det forløbne år været formand for Nordisk Sommeruniversitets danske landsstyrelse og har i forårssemesteret ledet en studiekreds over emnet »beskrivende og ikke beskrivende brug af sprog«. I april 1954 blev professor Kobbernagel valgt til ledende senior i Studenterforeningen.

Professor P. Nyboe Andersen har fortsat været medlem af den i 1949 nedsatte Trustkommission, der i beretningsperioden har afgivet en betænkning om konkurrencebegrænsning og kontrol. Endvidere har han afsluttet arbejdet med det i sidste beretning omtalte seminar, der under betegnelsen »Danish Group Training Course in Cooperation« med deltagelse fra syv asiatiske lande blev afholdt her i landet af den danske

regerings udvalg for teknisk bistand under F.N. Seminaret blev afholdt i samarbejde med United Nations' Technical Assistance Board, International Labour Organisation og Food and Agriculture Organisation.

Docent Aage Aagesen foretog i oktober en studierejse til Hamborg og deltog i dagene 22. til 24. marts som indbudt repræsentant for danske geografer i »Migrationskonferensen i Lund« og holdt på Lunds universitet foredrag om metodik ved undersøgelser over befolkningers fordeling og migration. I april foretog han en studierejse til Hannover og Göttingen og i juli en studierejse til Tunis, Italien og Schweiz.

Docent Ejler Alkjær har medvirket ved handelsministeriets produktivitetsudvalgs uddannelse af industrikonsulenter med henblik på orientering i markedsanalyse- og salgsproblemer. På den af »Sammenslutningen for Atlantpagt og Demokrati« afholdte internationale konference på »Købmandshvile« har docent Alkjær forelæst om Danmarks økonomiske struktur, ligesom han som sædvanligt har holdt forelæsninger om Danmarks erhvervsliv på »Feriekursus i dansk sprog og kultur for udlændinge«.

Docent Z. D. Lando ledede i april-maj en studierejse til U.S.A., tilrettelagt under F.O.A.-programmet. Studiemålet var en undersøgelse af de metoder, der i U.S.A. bringes i anvendelse ved markedsundersøgelser.

Docent Poul Winding har sammen med Forskningsinstituttets assistent, cand. oecon. P. Nørregaard Rasmussen, assisteret professor, dr. polit. Carl Iversen med udarbejdelsen af en rapport om Irak's økonomiske problemer. I beretningsperioden blev dette arbejde afsluttet ved udsendelsen af en bog: A Report on Monetary Policy in Iraq, som giver en samlet fremstilling af de herhen hørende problemer. Rapporten, som er trykt (331 sider) er afleveret til The National Bank of Iraq.

Lektor Torben Agersnap foretog i februar, marts og april sammen med repræsentanter for Danmarks tekniske Højskole, Teknisk Skole og en række erhvervsvirksomheder, en studierejse til U.S.A. vedrørende produktionsplanlægning, ledelse og kontrol.

I månederne maj-juni deltog lektor Bjarke Fog i en af handelsministeriets produktivitetsudvalg arrangeret studierejse til U.S.A. Rejsens opgave var at undersøge principper for industriel kalkulation.

Lektor Hakon Stangerup er af undervisningsministeriet udpeget som medlem af den nykonstruerede Nordiske Kulturkommission og deltog i dennes møde i Oslo i juni. I månederne februar—maj opholdt lektor Stangerup sig i U.S.A. på studierejse, hvorunder han besøgte en række presseinstitutter og holdt gæsteforelæsninger om dansk kultur og litteratur på en række amerikanske universiteter.

Assistent, cand. oecon. P. Nørregaard Rasmussen har i oktober efter indbydelse holdt foredrag om input-output analysen i Socialøkonomisk Samfund samt i juni-juli i Varenna ved et af Pisa Universitetet arrangeret

internationalt seminar om dette emne. Assistenten har endvidere i marts indledt ved Københavns Universitets Statistiske Seminar.

Med undervisningsårets udløb trak lektor Axel Werner sig tilbage på grund af alder.

Lektor Georg Pedersen har ønsket at opgive sin undervisning i engelsk og adjunkt Hans E. Work sin undervisning i tysk.

Ved sin udnævnelse til rigsombudsmand måtte kontorchef Niels Elkær-Hansen opgive sin undervisning i erhvervsøkonomi.

Cand. merc. Egon Andersen opgav efter sin udnævnelse til industri-konsulent sit arbejde som assistent ved Regnskabslaboratoriet og som lærer i regnskabsvæsen.

Ved Handelshøjskolen har der i det forløbne år virket følgende nye lærere:

Cand. mag. Ole Bus (engelsk).

Cand. oecon. Knud R. Rasmussen (regnskabsvæsen).

Cand. mag. Arne Spenter (tysk).

Cand. polit. Lauge Stetting (udenrigshandel).

I 1953/54 var der ved Handelshøjskolen ansat 1 direktør, 1 inspektør, 5 professorer, 5 docenter, 24 lektorer, 84 lærere, 2 bibliotekarer samt kontor-, institut- og bibliotekspersonale og 2 skolebetjente.

Undervisningsrådet.

Undervisningsrådet har i årets løb afholdt 10 møder.

Censorer.

Efter indstilling fra Handelshøjskolen har Ministeriet for Handel, Industri og Søfart godkendt følgende censorer for perioden 1/4 1954—31/3 1957:

Den erhvervsøkonomiske eksamen.

Erhvervsøkonomi.

Direktør Bernh. Baaring H.A.

Distributionschef, cand. merc. Poul B. Christensen

Departementschef Einar Cohn

Planlægningschef, cand. merc. Jacob Ingvarsten

Direktør, civilingeniør Svend Mansted H.D.

Direktør, cand. polit. Poul Norsmann H.D.

Kontorchef Rigmor Skade

Kontorchef, lektor, cand. polit. P. P. Sveistrup

Cand. oecon. Carl E. Sørensen

Direktør P. Tillge

Sekretær, cand. merc. A. Villemoes

Nationaløkonomi.

Underdirektør, cand. polit. Kjeld Christensen
 Departementschef H. P. Gøtrik
 Grosserer, cand. polit. Anton E. Nielsen

Statistik.

Professor, dr. phil. A. Hjorth Hald
 Direktør, cand. polit. Kjeld Johansen

Erhvervsret.

Højesteretsrådgiver E. Behrendt-Poulsen
 Departementschef H. Jespersen
 Professor, dr. jur. Stig Juul
 Retspræsident Kaj Mundt
 Afdelingschef P. Villadsen
 Vekselerer, cand. jur. Flemming G. Wulff

Engelsk.

Professor, dr. phil. K. Grønbeck
 Direktør H. O. Damgaard-Nielsen
 Professor, dr. phil. Louis Hjelmslev
 Mag. art. H. Kossmann
 Translatør, cand. mag. F. T. Mouridsen
 Kontorchef Karl Olsen
 Kontorchef, translatør Richard Riim

Tysk.

Undervisningsinspektør, dr. phil. A. Højberg Christensen
 Kontorchef, translatør H. Friis Møller
 Direktør, cand. mag. Aage Rasmussen

Fransk.

Civilingeniør Jean Eilertsen
 Kontorchef Holger Larsen
 Direktør Kay Sonne-Hansen
 Professor, dr. phil. Holger Sten
 Lektor C. S. Troensegaard

Spansk.

Direktør, konsul Henry Boye
 Translatør, dr. phil. Carl Bratli
 Professor, dr. phil. Louis Hjelmslev
 Underdirektør Poul Sørensen H.A.

Kulturhistorie og psykologi.

Dr. phil. & jur. Jens Himmelstrup

*Diplomprøverne.**Erhvervsøkonomi.*

Direktør Bernh. Baaring H.A.
 Distributionschef, cand. merc. Poul B. Christensen
 Departementschef Einar Cohn
 Planlægningschef, cand. merc. Jacob Ingvarsen
 Direktør, civilingeniør Svend Mansted H.D.
 Direktør, cand. polit. Poul Norsmann H.D.
 Kontorchef Rigmor Skade
 Kontorchef, lektor, cand. polit. P. P. Sveistrup
 Cand. oecon. Carl E. Sørensen
 Direktør P. Tillge
 Sekretær, cand. merc. A. Villemoes

Nationaløkonomi.

Underdirektør, cand. polit. Kjeld Christensen
 Departementschef H. P. Gøtrik
 Docent, folketingsmand, cand. polit. O. Himmelstrup
 Grosserer, cand. polit. Anton E. Nielsen

Statistik.

Professor, dr. phil. A. Hjorth Hald
 Direktør, cand. polit. Kjeld Johansen

Erhvervsret.

Højesteretssagfører E. Behrendt-Poulsen
 Departementschef H. Jespersen
 Professor, dr. jur. Stig Juul
 Retspræsident Kaj Mundt
 Afdelingschef P. Villadsen
 Veksellerer, cand. jur. Flemming G. Wulff

Bankvæsen.

Departementschef Einar Cohn
 Underdirektør, cand. jur. R. Kæstel

Forsikring.

Underdirektør, dr. polit. Paul Johansen
 Højesteretssagfører, direktør Oluf Petersen
 Direktør Sv. Schönecker

Regnskabsvæsen.

Statsaut. revisor I. Boesberg
 Statsaut. revisor F. Dühring
 Kontorchef, cand. jur. C. Helkett
 Direktør Gunnar Jørgensen H.D.
 Underdirektør Svend Larsen
 Direktør Willy Schmidt H.A.

Salgsorganisation og reklame.

Distributionschef, cand. merc. Poul B. Christensen
 Afdelingsdirektør Svend A. Holbæk
 Turistchef, civilingeniør Mogens Lichtenberg H.D.
 Redaktør Roger Nielsen
 Direktør Paul Tillge

Udenrigshandel.

Direktør Jørgen Hooge H.D.
 Udenrigsråd Erling Engelbrecht Kristiansen
 Direktør, cand. polit. Otto Müller

*Korrespondenteksaminer og sprogprøver.**Engelsk.*

Professor, dr. phil. K. Grønbeck
 Direktør H. O. Damgaard-Nielsen
 Professor, dr. phil. Louis Hjelmslev
 Mag. art H. Kossmann
 Translatør Paul Monrad H.A.
 Lektor, cand. mag. F. T. Mouridsen
 Kontorchef, translatør Richard Riim

Tysk.

Undervisningsinspektør, dr. phil. A. Højberg Christensen
 Kontorchef, translatør H. Friis Møller
 Direktør, cand. mag. Aage Rasmussen

Fransk.

Civilingeniør Jean Eilertsen
 Kontorchef Holger Larsen
 Direktør Kay Sonne-Hansen
 Professor, dr. phil. Holger Sten
 Lektor C. S. Troensegaard

Spansk.

Direktør, konsul Henry Boye
 Translatør, dr. phil. Carl Bratli
 Professor, dr. phil. Louis Hjeltslev
 Underdirektør Poul Sørensen H.A.

Portugisisk.

Grosserer Viggo H. Olsen
 Professor, dr. phil. Holger Sten

Maskinskrivning, dansk, engelsk og tysk stenografi.

Kontorchef, fru Ester Brinch
 Adjunkt, cand. mag. J. Borch Madsen

Erhvervsret.

Højesteretssagfører E. Behrendt-Poulsen
 Departementschef H. Jespersen
 Professor, dr. jur. Stig Juul
 Retspræsident Kaj Mundt
 Afdelingschef P. Villadsen
 Vekselerer, cand. jur. Flemming G. Wulff

Bogføring.

Underdirektør Svend Larsen
 Direktør Gunnar Jørgensen H.D.

Kontorchef, cand. polit. Svend Andersen fungerede som censor i nationaløkonomi og statsaut. revisor, cand. merc. H. Hjernø Jeppesen som censor i erhvervsøkonomi ved eksaminerne i maj/juni 1954.

Interessefelter.

I løbet af undervisningsåret har lektor, dr. phil. Hakon Stangerup holdt forelæsninger over »Hovedværker og hovedlinier i moderne engelsk kultur« (efterårssemestret) og »Hovedværker og hovedlinier i moderne amerikansk kultur« (forårssemestret).

Dr. phil. Holger Brøndsted forelæste i efterårssemestret over »To moderne spanske tænkere — Ortega y Gasset og Unamuno« og i forårssemestret over »Frihedskampen i Sydamerika«.

Frie forelæsninger og gæster.

Docent Josí Fradejas forelæste den 25. september over »El estudiante ex tranjero en España y sus posibiladas« og den 28. september over »Historia y elementos del idioma español«.

I september måned besøgte en gruppe argentinske ingeniører Handelshøjskolen.

Mr. George Soloveytschik holdt den 3. december en forelæsning om »Europe and America in 1953/54«.

I december begyndte de frie forelæsninger i forsikring, der var planlagt i samarbejde med Forsikringsforeningen.

Docent, dr. G. Vesterlund, Stockholms Handelshögskola, holdt den 15. januar en forelæsning om »Den sociale forsknings betydning for erhvervsøkonomien og for praksis«.

Den 2. marts forelæste professor, dr. jur. Torben Lund, Århus, over »Nyere strømninger inden for ophavsretten« og den 7. marts over »Musikkens udnyttelse i erhvervslivet«.

Professor Thorkil Kristensen forelæste den 10., 17. og 24. marts over penge- og kapitalmarkedet i Danmark.

Den 30. marts holdt Freiherr Carl von Pidoll en forelæsning over »Moderne österreichische Litteratur«.

M. Robert Montandon forelæste den 8. april over emnet »Økonomisk stabilitet, produktivitet og velfærd — set med schweiziske øjne«. Forelæsningen arrangeredes i samarbejde med Dansk-Schweizisk Forening.

Den 26. og 27. april forelæste professor Lolo Krusius-Ahrenberg, Helsingfors, henholdsvis over »Demokratiets kår i Finland« og »Individualismens krise i det moderne demokrati«.

Studierejser for studerende.

I dagene fra den 21. august til den 13. september 1953 foretog et hold udenrigshandelsstuderende under ledelse af dr. Lando en studierejse til Grækenland.

Formålet med rejsen var at sætte de studerende ind i praktisk markedsanalyse, give dem indblik i den teknik, der kræves for at knytte forbindelser og kontakter, samt at give dem lejlighed til i store træk at gøre sig bekendt med et fremmed lands økonomiske forhold, herunder især landbruget, industrien og udenrigshandelen.

Hver af de studerende havde fået et opgivet emne, der skulle undersøges på stedet. De behandlede emner er nævnt under Eksportinstitutets beretning.

Rejsen var på foranledning af udenrigsministeriet tilrettelagt af vor chargé d'affaires i Athen, legationsråd F. Høegh-Gulberg og vor konsul i Saloniki, Raoul J. Livada. Foruden disse to byer besøgte tillige Kavalla. På udvejen gjordes et kort ophold i Rom og på tilbagevejen både i Skopje og Beograd.

Følgende besøg foretoges i Grækenland:

Athen:

Besigtigelse af prøvelager for Grækenlands største eksportforetagende inden for tekstiler »Bambakoz«.

Besøg på »Agrex«, som er toporganisationen for andelssalg og -eksport af frugt, vin og grønsager.

Besøg på Grækenlands mest moderne maskinfabrik »Izola«, der fremstiller rør, køleskabe m. v.

Besigtigelse af stormagasinet «Lambropoulos».

Besøg på cigaretfabrikken »Papastratos«.

Piræus:

Modtagelse på Handelskammeret med diverse foredrag.

Piræus varebørs og prøvesamling besøges.

Rundfart i Piræus havn og besøg hos havnedirektøren.

Saloniki:

Besøg på Floca og på den britisk-ejede tobaksfabrik »Esteders«.

Silkespinderierne og -væverierne i Ilios besøges.

Besøg på Carulus Fix bryggerierne og Salokinis Chamber of Commerce.

Gruppebesøg på messen i Saloniki natten før åbningen og overværelse af den officielle åbning.

Gentagne besøg på messen.

Kavalla:

Møde i tobakseksportørernes og -fabrikanternes klub samt besøg i forskellige pakhuse.

Foruden disse besøg deltog de studerende i en del selskabelige sammenkomster, arrangeret af Det danske Gesandtskab, græske erhvervsorganisationer, firmaer og Athens handelshøjskole, ligesom de studerende selv afholdt et meget vellykket »Danish Party« såvel i Athen som i Saloniki.

*

I januar 1954 blev der i tilknytning til forelæsningsen om eksporthandelens organisation foretaget en 3 dages tur til Hamborg for udenrigshandelsstuderende under dr. Landos ledelse.

Ved udenrigsministeriets formidling havde vor generalkonsul i Hamborg, H. H. Schröder, tilrettelagt et fyldigt program for studiebesøget, der omfattede:

Hamburgisches Welt-Wirtschafts-Archiv,
Elektroeksport — G.m.b.H.
Conz Elektrizitäts-G.m.b.H.
Keramikhof
Hamburgs havn
Vereinsbank in Hamburg
Alfred C. Toepfer.

Tilskud.

I 1953/54 modtog Handelshøjskolen et statstilskud til driften på kr. 531.924 og til særlige forskningsopgaver kr. 20.000, fra Københavns kommune (til Handelshøjskolens sprogundervisning) kr. 20.000, Nicolai H. Knudtzons Legat kr. 3.000 (modtaget gennem Grosserer-Societetets Komité) og fra papirhandler Adolf Levison og Hustrus Legat kr. 400. Frederiksberg kommune har ydet et tilskud på kr. 10.000 til udgifterne ved faget kulturhistorie og Dansk Reklameforening har givet kr. 600 til Reklamebiblioteket.

Af firmaet Fisker og Nielsen A/S har Handelshøjskolen modtaget kr. 10.000 til dens studerende.

Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse har af sine egne legatmidler ydet et tilskud på kr. 10.967,19 og dækket Handelshøjskolens underskud i året 1952/53 med kr. 109.324,02.

Otto Mønstedts Fond har til studier ved Handelshøjskolen bevilget ialt kr. 24.600 til følgende studerende:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Torben Hauge Andersen	kr. 1.000
Hans Carsten Andreasen	» 1.000
Ole Berthelsen	» 500
Niels Peder Bobek	» 1.000
Carl Ole Dam-Henriksen	» 500
Flemming Englund	» 1.000
Niels Hansen Fremmelevholm	» 500
Kai Hammer-Pedersen	» 500
Svend Erik Hartmann	» 1.000
Holger Jensen	» 700
Poul Birger Jensen	» 500
Erik Johansen	» 1.000
Hans Juel-Jensen	» 1.000
Johannes Børge Jørgensen	» 800
Knud Otto Jørgensen	» 500
Ole Kjædegaard	» 500
Poul E. Wendelboe Nielsen	» 500
Hans Brodal Rasmussen	» 800

Under det tresproglige korrespondentstudium:

Kirsten Blicher-Nielsen	kr. 500
Agnethé Bruun	» 500
Gudrun Callsen	» 500
Lis Bente Christiansen	» 500
Bente Solveig Dileng	» 300
Kirsten Geertz-Hansen	» 300

Inge Neergaard Gregersen	»	700
Wanda Groule	»	300
Brita Hamburger	»	300
Else Hansen	»	500
Else Ek Haslund	»	500
Erik Gunner Jensen	»	400
Kirsten Jensen-Fangel	»	500
Dagmar Johansen	»	500
Elsebeth Mollerup	»	700
Marie Helene Mygind	»	800
Kirsten Petersen	»	1.000
Jytte Vibeke Petersen	»	300
Else Elisabeth Schmidt	»	600
Solveig Schmidt	»	600
Lillian Vallentin	»	1.000

Reinholdt W. Jorck og Hustrus Fond har til studier ved Handelshøjskolen bevilget ialt kr. 3.700 til følgende studerende:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Oscar Haarder	kr.	500
Erik Keller	»	500
Holger Jensen	»	600
Eric Yorke	»	600

Under de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Forberedelse til 1. del.

Poul Kierk	kr.	300
Kaj Pedersen	»	600

Regnskabsvæsen:

Kurt Gerlings	kr.	600
---------------------	-----	-----

Firmaet Evers & Co.s Studiefond har bevilget kr. 5.000 til følgende studerende:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Ole Peder Berthelsen.....	kr.	500
Niels Hansen Fremmelevholm	»	500
Thor Minor Hansen	»	700
Holger Jensen	»	500
Poul Birger Jensen	»	700
Helge Lei	»	300
Kaj Flemming Nielsen	»	800
Leif Nielsen	»	500
Eric George Yorke.....	»	500

Stipendieforeningen Studenternes Venner har bevilget kr. 1.500 til nedenstående studerende:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Erik Johansen kr. 750

Under det tresproglige korrespondentstudium:

Anne Marie Mikkelsen kr. 750

Garvermester C. W. Gerickes Legat har bevilget kr. 1.400 til følgende studerende:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Hans Carsten Andreasen kr. 200

Oscar G. Haarder » 200

Svend Erik Hartmann » 200

Holger Jensen » 200

Johs. Børge Jørgensen » 200

Erik Keller » 200

Julius Skrikes Stiftelse har bevilget kr. 2.000 til følgende studerende:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Oscar G. Haarder kr. 500

Erik Johansen » 500

Under det tresproglige korrespondentstudium:

Else Haslund kr. 500

Else Konradsen » 500

Grosserer Sally Behrens' Legat til Ove Behrens' Minde har bevilget nedenstående beløb:

Under det tresproglige korrespondentstudium:

Ilse E. Schmidt kr. 600

Krista og Viggo Petersens Fond har bevilget kr. 6.000 til følgende:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Ole Berthelsen kr. 500

Niels P. Bobek » 500

Niels Hansen Fremmelevholm » 500

Oscar G. Haarder » 500

Benth Holtug » 500

Holger Jensen » 500

Erik Johansen » 500

Egon Larsen » 500

Kaj Nielsen	»	500
Bent Snedker	»	1.000
Eric Yorke	»	500

Til studierejser:

Thor Minor Hansen H.A., U.S.A.	kr.	2.500
Elise Kirsten Olsen, Tyskland	»	1.500

Kommunelæge Vilh. Chr. Eilschou Holms Legat tildeltes:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

P. Wendelboe Nielsen	kr.	1.000
----------------------------	-----	-------

Foreningen af københavnske Manufaktur-Grossister's Legat i Anledning af Grosserer Holger Petersens 70-årige Fødselsdag blev tildelt:

Sekretær John Hinchely H.A.	kr.	490
----------------------------------	-----	-----

Villiam og Anna Evers legat har bevilget kr. 1.000 til nedenstående:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Axel Bruun	kr.	500
Bent Snedker	»	500

Ungdommens Uddannelsesfond har bevilget kr. 32.000 til følgende studerende:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Jens Agersnap	kr.	500
Ole Berthelsen	»	500
Niels P. Bobek	»	1.000
Flemming Englund	»	1.000
Oscar Haarder	»	600
Niels Hansen Fremmelevholm	»	500
Kai Hammer-Pedersen	»	500
Helge Hammerich	»	1.000
Jørgen Dam Hansen	»	600
Thor Minor Hansen	»	1.200
Ole Bjerring Heise	»	1.000
Erik Heine Jensen	»	300
Poul Jensen	»	300
Erik Johansen	»	1.000
Johannes Jørgensen	»	1.000
Knud Otto Jørgensen	»	600
Erik Keller	»	1.000
Ole Kjædegaard	»	1.200
Helge Lei	»	500

Niels Erik Lundsgaard.....	»	1.000
Ebbe Lysemose	»	800
Benth Holtug	»	500
Kaj Flemming Nielsen	»	1.200
Leif Nielsen	»	800
Bendt Agerliin Olsen	»	1.200
Hans Georg Olsen	»	1.000
Wilh. Petersen	»	500

Under det tresproglige korrespondentstudium:

Gutta Andersen	kr.	600
Anne Marie Berthelsen	»	600
Ida Emborg Christensen	»	300
Gyrite Graversen	»	1.200
Wanda Groule	»	600
Ingrid Hansen	»	1.200
Ulla Rosenvinge Jacobsen	»	300
Erik Gunner Jensen	»	600
Dagmar Johansen	»	500
Marie Mygind	»	600
Vibeke Bentsen Petersen	»	600
Erna Marie Rasmussen	»	600
Ilse E. Schmidt	»	600
Solveig Schmidt	»	600
Lillian Vallentin	»	600
Birgit Veileborg	»	1.200

Følgende studerende har modtaget middagslegat af undervisningsministeriet:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Mogens Andersen	Holger Jensen
Hans Andreasen	Poul Jensen
Ole Berthelsen	Hans Juel-Jensen
Niels Bobek	Ebbe Lysemose
Poul Bolvig	Kaj Flemming Nielsen
Bent Grau	Leif Nielsen
Niels Hansen Fremmelevholm	Hans G. Olsen
Oscar Haarder	Willy Petersen
Knud Erik Hansen	Bent Snedker
Svend Erik Hartmann	

Under det tresproglige korrespondentstudium:

Kirsten Blicher-Nielsen	Lene Petersen
Else Hansen	Birgit Veileborg

Studiefonden.

I det forløbne år er bevilget kr. 6.600 af fonden til 8 studerende.

Lokaler.

Handelshøjskolen har ligesom tidligere år stillet et antal lokaler til rådighed for handelsministeriet til afholdelse af den teoretiske og praktiske del af revisoreksamen samt til afholdelse af ejendomsmæglereksamen. Desuden stilledes lokaler til rådighed for Stenografisk Selskabs stenografilærer-eksamen i juni samt for handelsministeriets feriekursus for handelsskolelærere i juli og august.

Guldsmedefagets Fællesråd benyttede i november et af Handelshøjskolens lokaler til afholdelse af eksamen for guldsmede.

Fra oktober til februar har Handelshøjskolen stillet lokaler til rådighed for Tandlægehøjskolen til afholdelse af en del af højskolens forprøvekursus i sprog.

Endvidere har det af cand. mag. frk. Ingeborg Stemann ledede feriekursus for udlændinge, der afholdes hvert år i august måned, lånt et antal klasser og auditorier.

Udgivervirksomheden.

Følgende skrifter er udgivet i årets løb:

Skriftrække A:

2. Knud Larsen: Biblioteksorientering for Handelshøjskolens studerende. 2. udg. under medv. af Per Boesen. 108 s. 1954.
- 4,1. Max Kjær Hansen: Organisation. 2. udg. 256 s. Fotogr. optryk 1954.
6. P. Nyboe Andersen, Bjarke Fog og Poul Winding: Nationaløkonomi. 432 s. Fotogr. optryk 1954.

Skriftrække F:

12. Jørgen Arup Hansen og Bente Gaunt: Det danske reklamesprog. 86 s. 1953.
13. Max Kjær Hansen: Annoncemarkedets reaktioner. 90 s. 1954.
14. Arne Rasmussen og Max Kjær Hansen: Efterspørgselen efter radioer i Danmark. 82 s. 1954.

Hæfter til sprogundervisningen:

8. Dispositioner. 2. udg. 1954.

Biblioteket.

Biblioteket har været åbent daglig kl. 10—12 (lørdag 10—18), i juni og august dog 10—18 og i juli 13—15.

På foranledning af Det Statistiske Departement har der været nedsat et udvalg, hvoraf bibliotekar Knud Larsen har været medlem, til fastsættelse af nye regler for departementets biblioteksstatistik. I den anledning er der foretaget en ny optælling og opmåling af biblioteket, som også kan danne grundlag for besvarelse af andre forespørgsler, der jævnlig kommer både fra dansk og udenlandsk side. Samtidig er der foretaget en ny opstilling af hele biblioteket. Denne lejlighed er benyttet til at udskille og opmagasinere de dele af C. Hages bibliotek, som ikke passer ind i bibliotekets emnekreds. Da dette udskilte stof ikke mere regnes med i statistikken, er tallet noget lavere end forrige år angivet.

Resultatet er følgende: Biblioteket måler 722 hyldemeter og omfatter 23865 bind.

Foruden lærere og institutternes personale har biblioteket haft 896 lånere, der fordeler sig således:

Det almene erhvervsøkonomiske studium 213, specialstudierne 335 (1. del uden valg af speciale 61, bankvæsen 12, forsikring 2, regnskabsvæsen 107, revision 19, salgsorganisation og reklame 73, udenrigshandel 61), kandidatstudiet 2, sprogstudier 10, didaktik 2, udenforstående 334 (deraf 48 danske og 5 udenlandske biblioteker). Antallet af hjemlån har været 5274, der fordeler sig således: lærere og institutter 480, studerende 3847, udenforstående 947 (deraf 228 til danske og 8 til udenlandske biblioteker). Til brug på læsesalen er der fra magasinerne fremtaget 10984 bind, hvortil kommer benyttelsen af de bøger og tidsskrifter, som er anbragt på læsesalen.

Bibliotekets annum har været 17.000 kr. Dertil kommer Dansk Salgs- og Reklameforbunds årlige tilskud på 600 kr.

Bibliotekets tilvækst offentliggøres i den af rigsbibliotekaren udsendte løbende Acessionskatalog. Da denne nu udkommer i 4 årlige hæfter, som er beregnet på at benyttes af en videre kreds, udsender biblioteket indtil videre ikke dupliserede lister over sin tilvækst.

Fru Bodil Tophøj fratrådte sin stilling som assistent 1. juni, og bibliotekar Verner Asholt ansattes i samme stilling fra 1. maj.

Bibliotekar Knud Larsen har holdt forelæsninger om bibliotekets benyttelse for 1. års studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium. Han har sammen med bibliotekar Per Boesen udsendt 2. udg. af Biblioteksorientering for Handelshøjskolens studerende.

Udvalget for Reklamebiblioteket afholdt sit årlige møde den 18. juni. Denne afdeling af biblioteket tæller 1252 bind.

Antallet af løbende periodica er 555, hvoraf mere end 300 modtages som gave eller i udveksling.

Yderligere udveksler biblioteket skrifter med en række institutioner i ind- og udland.

Derudover har biblioteket modtaget gaver fra:

- Amerikas Forenede Staters Ambassade.
Universitetsstipendiat Vilhelm Aubert,
Oslo.
- Professor, dr. E. Wight Bakke,
Yale University, New Haven.
- Barclays Bank, London.
- Berlingske Forlag.
- Bianco Lunos Bogtrykkeri.
- Kontorchef, lektor Kjeld Bjerke.
BP Olie-Kompagniet A/S.
- Kontorchef G. Breitscheid, Revisions-
og Forvaltningsinstituttet.
Børsen.
- Carnegie Institute of Technology,
Pittsburgh.
- Direktor, cand. merc. Hans C. Chri-
stiansen, Provinshandelskammeret.
- Commonwealth Bank of Australia,
Melbourne.
- Council of Europe, Strasbourg.
- Danmarks Institut for International
Udveksling af Videnskabelige
Publikationer.
- Danmarks Nationalbank.
- Danmarks Tekniske Bibliotek.
- Dansk Arbejdsgiverforening.
- Dansk Byplanlaboratorium.
- Dansk Principalforening.
- Dansk Salgs- og Reklameforbund.
- Den Danske Nationale Komite under
Det Internationale Handels-
kammer.
- De Danske Provinsbankers Forening.
- Erik C. Eberlins Reklame-
bureau A/S.
- Elektriska A.B. Helio, Stockholm.
- Elektrokemisk A/S, Oslo.
- Erhvervsarkivet, Århus.
- Europäische Gemeinschaft für Kohle
und Stahl, Hohe Behörde,
Luxemburg.
- Stud. theol. Fenneberg-Hansen.
- Finland. Handels- og Industri-
ministeriet, Helsingfors.
- Finlands Bank, Helsingfors.
- Den Finske Handelshøjskole,
Helsinki.
- Ford Motor Company, København.
Forvaltningsnævnet.
Lektor Sven Frederiksen H.D.
Freiburg Universität.
- Foretagseconomiska Forskningsinsti-
tutet vid Handelshögskolan
i Stockholm.
- G. E. C. Gads Forlag.
- Th. Goldschmidt A.G., Essen.
- Grenaa Dampveveri.
- Grosserer-Societetets Komite.
- Handelshögskolan i Göteborg.
- Handelshögskolan i Stockholm.
- Handelsministeriets Bibliotek.
- Handelsministeriets Produktivitets-
udvalg.
- Civilekonom Arne Henrikson,
Svenska Landsorganisationen,
Stockholm.
- Industriens Utredningsinstitut,
Stockholm.
- Institutet för Personaladministration,
Stockholm.
- Institutt for Samfunnsforskning,
Oslo.
- Statsaut. revisor, cand. merc.
H. Hjernø Jeppesen.
- The Johns Hopkins University,
Baltimore, Md.
- Justitsministeriet.
- Kloverhuset A/S, Bergen.
- Det Kgl. Bibliotek.
- Kgl. Norsk Ambassade.
- Konsortium Øresundsbroen.
- Fuldmetig Børge Hove Kristen-
sen H.D.
- Kungl. Biblioteket, Stockholm.
- Kungl. Socialstyrelsen, Stockholm.
- Kobenhavns Kommune, Admini-
strationskommissionen.
- Kobenhavns Kommune, Stadsingeni-
rens Direktorat.
- Kobenhavns Universitet.
- Legation of India, Stockholm.
- Lektor, cand. merc. O. Loff.
- Lektor Jens Jörgen Lund H.A.
og H.D.
- Magasin du Nord.
- Malmö Kommunala Bostads-
aktiebolag.
- Ministry of Education, Tokyo.
- Mushakesche Verlagsanstalt, Traut-
heim über Darmstadt.
- Direktor, lektor, cand. polit.
Kristian Möller.

- Grosserer Traugott Møller, Sønderborg.
- Nordisk Råd, Den Danske Gruppe.
- Nordiska Civilekonomförbundet.
- Norge, Utenriksdepartementets Bibliotek, Oslo.
- Norges Handelshøyskole.
- Norske Eskefabrikkers Landsforening, Oslo.
- The North Atlantic Treaty Organization, Paris.
- Princeton University, Industrial Relations Section, Department of Economics and Social Institutions.
- Prisdirektoratet.
- Ekon. lic. Arne Rasmussen.
- Lektor, cand. oec. P. Nørregaard Rasmussen.
- Højesteretssagfører Kjeld Rørdam.
- Schweizerische Nationalbank, Zürich.
- Silkeborg Byråd.
- Silkeborg Erhvervsudvalg.
- Det Socialpolitiske Udvalg.
- Sparekassen for København og Omegn.
- Statens Pædagogiske Studiesamling.
- Statistisk Sentralbyrå, Oslo.
- Det Statistiske Departement.
- Stockholms Högskolas Bibliotek.
- Svenska Arbetsgivareförening, Stockholm.
- Svenska Handelshögskolans Bibliotek, Helsingfors.
- Süddeutsche Bank A/G, München.
- Thomas B. Thrige, Odense.
- Trustkommissionen.
- Turistforeningen for Danmark.
- Tyskland, Forbundsrepublikken.
- Bundesministerium für den Marshallplan, Bad Godesberg.
- Tyskland, Forbundsrepublikken.
- Presse- und Informationsamt der Bundesregierung, Bonn.
- Udenrigsministeriet.
- United Nations Economic Commission for Europe, Geneva.
- United States Library.
- United States, Library of Congress, Washington D.C.
- Universitetets Økonomisk-Statistiske Laboratorium.
- University of Wisconsin.
- Universitäts-Bibliothek, Heidelberg.
- Th. Wessel og Vets Fabriker A/S.
- Vinbranchens Propaganda.
- Det Økonomiske Sekretariat.

Bankinstituttet.

Instituttet har i det forløbne år som sædvanlig tjent som laboratorium for de bankstuderende, der i vid udstrækning har benyttet sig af instituttets samlinger og håndbibliotek. Desuden har instituttet i et vist omfang været andre studerende ved Handelshøjskolen og provinsbankfolk behjælpelig med litteratur- og anden faglig vejledning.

Arbejdet med udarbejdelsen af en samlet oversigt over førende penge- og kapitalmarkeder til brug for de studerende ved bankstudiet er blevet fortsat i årets løb. Endvidere arbejdes på en oversigt over EPU systemets udvikling og virksomhed.

Udover de af afgangsholdet udarbejdede studiekredsopgaver er instituttets samlinger i det forløbne år forøget med de sidste regnskaber og årsberetninger fra danske og udenlandske penge- og kreditinstitutioner samt forskellige løbende publikationer af økonomisk og bankteknisk art. Også håndbiblioteket er blevet forøget med nye bøger, deraf flere som gave.

I tilknytning til bankstudiet arrangerede instituttet i forårssemesteret et studiebesøg hos Svenska Handelsbanken, Malmø, for 6. og 8. semesters bankstuderende.

Instituttet har i det forløbne år stået under ledelse af direktør for Danske Bankers Fællesrepræsentation, lektor, cand. polit. Kr. Møller. Som fast assistent har fungeret Børge Andersen H.D.

Forsikringsinstituttet.

Instituttet har under ledelse af professor, dr. oecon. P. Nyboe Andersen og professor Jan Købbernagel fortsat sit arbejde efter de retningslinier, der i anledning af instituttets genoprettelse udførligt blev omtalt i sidste årsberetning. Cand. polit. Knud Hansen har fortsat været instituttets assistent. Foruden at hjælpe de forsikringsstuderende med at finde frem til materiale fra egne og andres samlinger til løsning af studiekredsopgaver og »store opgaver« har instituttet også i flere tilfælde hjulpet H.A.-studerende med materiale til løsning af forsikringsopgaver.

Instituttets samlinger er i årets løb blevet forøget med materiale, der er stillet til rådighed af danske, svenske, franske, engelske og amerikanske forsikringsselskaber og institutioner efter anmodning fra instituttet. Desuden hjembragte assistenten et værdifuldt materiale fra sit nedefor omtalte studieophold i Stockholm, ligesom man fra Det Kjøbenhavnske Reassurance-Compagni A/S har modtaget en samling omfattende danske og udenlandske jubilæumsskrifter, internationale forsikringsår-bøger, andre bøger samt komplette årgange af udenlandske forsikringstidskrifter. Desuden modtages fortsat de i sidste beretning omtalte løbende publikationer samt studiekredsopgaver og store opgaver.

Instituttets samarbejde med Forsikringsforeningens bibliotek er blevet fortsat, idet nævnte bibliotek har foretaget nyanskaffelser af bøger og tidsskrifter efter indstilling fra instituttet. Alt tyder på, at de forsikringsstuderende i stærkt stigende grad har benyttet Forsikringsforeningens bibliotek.

Angående *tilrettelæggelsen af undervisningsmateriale*, der blev udførligt omtalt i sidste beretning, kan oplyses, at der i årets løb er udgivet et duplikeret tillæg på 71 sider, som beregner, cand. polit. Karsten Lemche har udarbejdet til sin bog »Om tarifiering i skadeforsikring«. Instituttets assistent har fortsat arbejdet på en fremstilling om genforsikring. Denne påregnes afsluttet i 1954—55.

Assistenten holdt den 19. november et foredrag i Forsikringsklubben om emnet »Kan genforsikringen forenkles?« Dette gav anledning til, at klubben i foråret afholdt en studiekreds om genforsikring. Denne blev ledet af assistenten med administrativ assistance af afdelingschef E. Schøller Larsen. Kredsen vil fortsætte sit arbejde ved et enkelt møde i efteråret.

I efteråret 1953 var assistenten på en uges studieophold i Stockholm på et særligt stipendium, som Forsikringsforeningen havde bevilget af Gamborgs Mindefonds midler. Under besøg i en del selskaber stude-

redes selskabernes opbygning samt planlægning og udførelse af vigtige rutiner (policeudstedelse og skadesbehandling) og endvidere ekstern organisation samt genforsikring. Da besøgene i selskaberne var omhyggeligt forberedt af sekretæren i Forsikringsforeningen i Stockholm, blev udbyttet meget stort på trods af den korte tid. Desuden knyttedes en værdifuld kontakt med FFN (Försäkringsbolagens företagsekonomiska forskningsnämnd, der har sekretariat på Handelshögskolan). Der er i årets løb modtaget meget materiale fra FFN, og det er sandsynligt, at der kan etableres et samarbejde om undersøgelser vedrørende forsikringsselskabernes organisatoriske problemer, idet FFN er ved at gå i gang med disse problemer, mens assistenten påtænker at gøre det samme, når behandlingen af genforsikring er bragt til en foreløbig afslutning.

De frie forelæsninger, der afholdes i samarbejde med Forsikringsforeningen som en udbygning af forsikringsundervisningen, er blevet fortsat i årets løb med to forelæsningsrækker:

Direktør Gunnar Hagen, Direktoratet for Ulykkesforsikring: Lovpligtig ulykkesforsikring (3 timer i efterårssemestret).

Underdirektør, dr. polit. Paul Johansen, Nye Danske: Omkostninger og omkostningstillæg ved livsforsikring (5 timer i forårssemestret).

Disse forelæsninger blev foruden af de studerende overværet af godt et halvt hundrede andre deltagere.

Fortegnelse over litterære arbejder af instituttets ledere og assistenter side 85.

D e t ø k o n o m i s k e F o r s k n i n g s i n s t i t u t .

Instituttets undersøgelser over detailhandelens økonomiske forhold er fortsat i beretningsperioden. Der henvises til den særskilte beretning herom. (Side 38).

Professor, dr. oecon. P. Nyboe Andersen har fortsat arbejdet med den lærebog i udenrigshandelens teori og politik, som udførligt er omtalt i sidste beretning. De tre første afsnit omhandlende de mere teoretisk betonedede problemer er blevet udsendt i korrektur og har været tilgængelige for de studerende. Derudover er to følgende afsnit om »valutapolitik« og »told- og handelspolitik« gjort færdige i manuskript, og udarbejdelsen af et afsluttende afsnit om internationalt økonomisk samarbejde er påbegyndt. Hele bogen påregnes at blive afsluttet i løbet af efteråret og vil således kunne udsendes i begyndelsen af 1955.

Lektor Bjarke Fog har fortsat sine undersøgelser over priskalkulation og prispolitik i den danske industri. I det forløbne år har undersøgelsen været koncentreret om en enkelt branche, nemlig skotøjsindustrien. Behandlingen af denne er nu afsluttet, og der er udarbejdet en særlig beretning om kalkulation og prisfastsættelse i denne branche.

Instituttets assistent, cand. oecon. P. Nørregaard Rasmussen, har fortsat udarbejdet de i Det Danske Marked offentliggjorte konjunkturoversigter. Assistenten, som varetager undervisningen i matematik for studerende ved det almene erhvervsøkonomiske studium, har videre afsluttet et kompendium, som i stencileret form er udsendt fra instituttet og tilgængeligt for de studerende. Kompendiet, der er på godt 200 sider, er gjort en smule større end oprindelig planlagt — og går da også lidt længere end undervisningen — idet det er tilrettelagt på en sådan måde, at det også som håndbog skulle være til støtte for de studerende. I kompendiet behandles — efter et indledende kapitel om talsystemet m. m. — først i 6 kapitler de almindelige keglesnit, herunder den rette linie, i første række tænkt som en træning i symbolbrug og elementære regneoperationer. Efter kapitler om rækketeori og rentesregning, logaritmefunktionerne m. m. behandles derefter i 6 kapitler infinitesimalregningen. Kompendiet afsluttes med to kapitler om henholdsvis omkostningskurver og makro-teori.

Arbejdet med undersøgelsen over forbindelsen mellem erhvervene omtalt i tidligere beretninger er i beretningsperioden fortsat, og et samlet (foreløbigt) manuskript er nu afsluttet. Dette manuskript omfatter 9 kapitler samt to appendices. Efter et indledende kapitel behandler kapitel 2 forbindelsen mellem de forskellige erhverv som beskrevet ved betalingsbalancer og produktionsbalance for de enkelte erhverv. I kapitel 3 er input-output modellen — som belyser forbindelsen mellem totalproduktionen i de enkelte erhverv og forbruget af råmaterialer — behandlet, idet der dog ikke er gjort noget forsøg på at give en afrundet fremstilling af modellen og dens muligheder. (En sådan fremstilling er givet i de tre nedenfor omtalte artikler). Derimod forsøger kapitlet at give en mere fremskreden diskussion af visse problemer rejst i tilslutning til modellen, ligesom et enkelt nyt eksempel på dens virkemåde — nemlig problemet om beregning af importværdien indeholdt f. eks. i eksportens værdi fra de forskellige sektorer — illustreres med dansk materiale. I det følgende kapitel analyseres med udgangspunkt i input-output modellen virkningen på priser og leveomkostninger af ændringer i produktionsfaktorernes aflønning. Herunder undersøges en løn-pris spiral med givne ændringer i importpriserne. Det efterfølgende kapitel illustrerer disse analyser ud fra et dansk materiale — med beregning af en række standardtabeller. Næste afsnit undersøger virkningen på de enkelte erhvervs indkomster af ændringer i de relative priser. Der gives herunder blandt andet betingelserne for, at et givet erhverv opretholder sin indkomst på trods af ændrede relative priser — jfr. tidligere beretninger, hvor denne problemstilling er mere udførligt omtalt. Disse undersøgelser bliver i et efterfølgende kapitel illustreret med dansk, norsk og engelsk materiale. Endelig behandles i de to

sidste kapitler spørgsmålet om at analysere ændringer i den økonomiske struktur, idet også her input-output modellen tages som udgangspunkt. De mere teoretiske overvejelser er illustreret med et dansk materiale. De i forrige beretning omtalte »spredningsindex« er indføjet i disse kapitler. De to vedføjede appendices behandler problemer af mere teknisk art. I det første appendix er efter en (dogmehistorisk) gennemgang af begrebet »terms of trade« givet en detaljeret diskussion af en række problemer omkring målingen af gevinst og tab ved ændringer i terms of trade. Dette er illustreret med materiale hentet fra dansk handelsstatistik. I det næste appendix er der redegjort for det danske materiale, der er blevet benyttet ved undersøgelsen, ligesom en række beregnings-tekniske spørgsmål er behandlet.

I det foreliggende manuskript er ikke medtaget en række (færdige) beregninger for Norge, Italien og USA. Det vil formentlig vise sig mest praktisk at offentliggøre disse undersøgelser i specielle artikler.

I beretningsperioden har assistenten videre afsluttet en bredere redegørelse for og diskussion af de såkaldte input-output modeller. Denne afhandling bliver offentliggjort i *Nationaløkonomisk Tidsskrift* i form af tre artikler, som alle er afsluttede i sidste korrektur. I tilslutning til disse artikler har assistenten udarbejdet en kort, mere almindelig redegørelse for økonometriske modeller samt en afsluttende sammenfatning af input-output modellernes anvendelsesmuligheder. Disse fem artikler danner et afsluttende hele, og det påtænkes at udsende dette manuskript som en publikation (der formentlig vil blive på ca. 70 tryksider) fra instituttet.

I beretningsperioden har instituttet været ledet af professor, dr. oecon. P. Nyboe Andersen og lektor Bjarke Fog, mens assistenten som sidste år har været cand. oecon. P. Nørregaard Rasmussen. For en fortegnelse over litterære arbejder af instituttets ledere og assistent henvises der til findes side 85.

D e t a i l h a n d e l e n s r e g n s k a b s u n d e r s ø g e l s e .

Det økonomiske Forskningsinstitut og Regnskabslaboratoriet har i fællesskab fortsat de statistiske undersøgelser over detailhandelens økonomiske forhold. I lighed med forrige år blev et antal brancher udvalgt af De danske Handelsforeningers Fællesorganisation til undersøgelse.

For følgende brancher er der udarbejdet beretninger gældende for året 1953, idet det er anført, hvor mange forretninger materialet omfatter:

Boghandel	187	forretninger
Tapet- og farvehandel	60	»
Møbelhandel	60	»
Ostehandel	60	»
Viktualiehandel (kun København)	40	»
Detailmejerier (kun København)	90	»

Det fra frugtbranchen modtagne materiale har været for lidet omfattende til, at en statistisk bearbejdelse kunne foretages.

De medlemmer af de forskellige brancheforeninger, der har givet oplysninger til brug for undersøgelsen, har hver især fået tilsendt et eksemplar af beretningen for deres branche, samt en skematisk oversigt i hvilken deres forretnings tal er sammenholdt med gennemsnittet for den tilsvarende størrelsesgruppe. Endvidere har beretningen været ledsaget af en følgeskrivelse, hvori er påpeget de mere væsentlige mangler ved bogføringen inden for den pågældende branche.

Arbejdet er foregået under ledelse af professor Palle Hansen og lektor Bjarke Fog, medens selve beregningsarbejdet og størstedelen af den omfattende korrespondance er blevet udført af cand. polit. T. B. Riber.

Eksportinstituttet.

I. Undersøgelsesvirksomhed.

1. *Jugoslavien*. Redegørelsen for »Jugoslavien som forsynings- og aftagermarked« blev skrevet færdig i årets første halvdel. Den består af 4 dele:

- A. Erhvervsstruktur og erhvervspolitik.
- B. Udenrigsøkonomien.
- C. Jugoslavien som forsyningsmarked.
- D. Jugoslavien som aftagermarked.

Bogen er ved at blive trykt og udkommer som nr. 5 i Handelshøjskolens skriftrække D »Eksportinstituttets skrifter« under titlen:

Jugoslavien som forsynings- og aftagermarked
(Trading with Yugoslavia)

With a Summary and List of Tables in English.

2. *Andre emner.*

a. Stabelvarer. Den i årets løb gennemførte frigivelse af råstofhandelen og genåbningen af varebørserne i England har påkaldt stærk interesse. Det gjaldt nu om at følge reaktionen og den påfølgende udvikling under det genindførte »kræfternes frie spil«.

b. Aktuelle eksportproblemer. Den stigende industriproduktion ikke blot i de førende industrilande, men også i den øvrige verden har skærpet kampen om afsætningsmarkederne. De nye salgsmetoder, de finansielle støtteforanstaltninger, der er iværksat af det offentlige, og andre eksportfremmende midler, der er bragt i anvendelse, blev undersøgt navnlig med henblik på tilpasningsmulighederne i den danske eksport. Et led i disse undersøgelser dannede vore virksomhedsbesøg og endvidere den omtalte korte studierejse til Hamborg. (Side 24).

II. Laboratorievirksomhed.

1. Vejledning af de studerende.

Dette arbejde påhviler såvel institutlederen som den videnskabelige assistent. Navnlig vejledning af de udenrigshandelsstuderende lægger stort beslag på instituttet. Det drejer sig ikke blot om anvisning af litteratur til brug for stillede opgaver, men tillige om tilrettelæggelse af arbejdet i læsekredsene og om undersøgelserne i marken.

H.A.-studerende har ligeledes i stor udstrækning nydt godt af instituttets vejledning.

2. Læsekredse.

Som omtalt i beretningen fra 1951/52 er studieholdene under studiet udenrigshandel inddelt i læsekredse. Hver læsekreds består af mellem 3 og 5 medlemmer.

Læsekredsens formål er at anspore de studerende til øget læsning og at give dem lejlighed til indbyrdes drøftelse af læsestoffet og andre emner, som falder inden for studiets interessesfære.

Læsekredsene danner tillige arbejdsgrupper, der har til opgave i fællesskab at undersøge visse nærmere opgivne emner. Resultaterne af disse undersøgelser fremlægges af læsekredsene på grundlag af en forud omdelt disposition i form af korte indlæg for det samlede hold. De underkastes da en indgående drøftelse, der af læreren afsluttes med en sammenfattende vurdering.

Denne form for »team-work« har været praktiseret de sidste 5 år og har vist sig at være af stor værdi for uddybning af det stof, der bliver gennemgået i forelæsninger og studiekredse.

Læsekredsene behandlede i det forløbne år følgende emner:

Organiseret samvirke inden for den danske industrieksports mellemstore og mindre virksomheder.

Off shore-leverancernes betydning for verdenshandelen og deres kommercielle konsekvenser.

Nye metoder af ikke-offentlig art til fremme af eksporten.

Storindustriens internationale samvirke og dets betydning for Danmarks udenrigshandel.

Dansk landbrugseksports nuværende struktur.

Offentlig finansiel støtte til eksporten hjemme og ude.

Industrialiseringens formål og former i de udviklede lande.

Den mellemfristede eksportkredits finansieringsmuligheder.

3. Virksomhedsbesøg.

Der blev i det forløbne år arrangeret besøg i følgende virksomheder:

Aktiebolaget Findus, Bjuv, Sverige,

S. Dyrup og Co., Gladsaxe, og

Scandinavian-American Nylon Hosiery Company, Nærum.

Disse besøg har til formål at underbygge den teoretiske undervisning med iagttagelser og indtryk fra det praktiske liv og at komme i kontakt med erhvervspraktikere, der står i udenrigshandelens tjeneste. Gennem disse besøg får de studerende tillige lejlighed til at øve sig i samtale om økonomiske og kommercielle problemer.

Besøget hos Findus tog sigte på at få klarhed over følgende punkter:

Motiverne til oprettelse af Findus samt til valg af virksomhedens beliggenhed.

Råvareindkøbet (forsyningsområdets radius, egen dyrkning, kontraktleverancerne, indhøstning ved fabrikens egne meje- og læssemaskiner).

Forsøgsvirksomheden, dens produktionsmæssige og driftsøkonomiske (kontrolkalkulatoriske) formål.

Produktionens økonomiske og tekniske tilrettelæggelse: arbejderproblemer, herunder fremskaffelse af ekstraarbejdere i høsttiden, bl.a. ved International Students' Work Camp, de sociale foranstaltninger til fremme af tilknytningen til arbejdsstedet, bestræbelserne på at udjævne sæsonsvingningerne i produktionen, emballageproblemet og lagerdispositioner.

Afsætningsorganisationen — handelsformidlerne og salgsbetingelserne — den løbende markedsundersøgelse — anvendelse af nye salgsfremmende metoder m. m.

Alle disse spørgsmål blev belyst af kontorchef Sven Åsbrink. I den derpå følgende diskussion blev de behandlede spørgsmål uddybet og adskillige aktuelle kommercielle problemer gennemdrøftet.

Besøget hos S. Dyrup og Co. A/S. Efter et kort rids over virksomhedens tilblivelse og industrielle arbejdsfelt fik vi gennem den påfølgende omvisning lejlighed til at stifte bekendtskab med en fabrik, der anses for at være en af de mest moderne af sin art her i landet. Herved vakte navnlig den rationelle lager- og ekspeditionsteknik livlig opmærksomhed.

Som naturligt er, var det den eksportmæssige side af virksomheden, som var af overvejende interesse for os.

Ved vort afsluttende samvær med de herrer Poul Jørnø og Kai Ibsen blev der givet os adgang til at få besvaret en hel del spørgsmål om farve- og lakeeksportens organisation og praktiske tilrettelæggelse. Endvidere drøftedes betingelserne for afsætningens udvidelse udadtil under hensyntagen til de forskellige konkurrencemæssige faktorer, herunder navnlig råvarerne, dernæst spørgsmålet om lejlighedsvis og permanent repræsentation på aftagermarkedet, finansiering, markedskontrol m. m.

Besøget hos Scandinavian-American Nylon-Hosiery Company. For at få udvidet kendskabet til danske industriforetagender, der specielt arbejder med eksport for øje, besøgte de udenrigshandelsstuderende på 6. semester Scandinavian-American Nylon-Hosiery Company.

Fabriken, der for tiden udelukkende fremstiller Nylon-strømper, blev forevist under ledelse af reklamechef Herman Jensen.

I tilslutning til forevisningen blev der givet de studerende lejlighed til at stille spørgsmål vedr. produktion og afsætning.

Besøg på M/S »Finntrader«. Forelæsningsrækken »Transportvæsen og transportforsikring« blev traditionen tro afsluttet med et besøg på et udenlandsk skib M/S »Finntrader«.

Befragter Wall fra fa. Lehmann Junior gav indledningsvis en redegørelse for befragtning og for de krav, der stilles til et moderne, konkurrence-dygtigt skib.

I det derpå følgende samvær, hvori foruden skibets kaptajn og øvrige officerer og befragter Wall, direktør Henrik Lehmann og prokurist Waldmann deltog, blev der lejlighed til at drøfte aktuelle shipping-problemer.

4. *Emner behandlet på studierejsen til Grækenland.*

På studierejsen til Grækenland fik deltagerne til opgave at undersøge følgende emner:

Mulighederne for at øge den græsk-danske samhandel ved offentlige foranstaltninger af propagandamæssig karakter.

Salgsmuligheder for dansk småindustri produkter i Grækenland.

Kommunikationsforhold i Grækenland.

Butikshandelens organisation i Grækenland (med særligt henblik på salg af butiksinventar og demonstrationsmateriel).

Den græske tobakseksport og dens organisation.

Frugteksportens organisation i Grækenland.

Nydelsesmiddelindustrien i Grækenland.

Tekstilindustrien i Grækenland.

Muligheder for salg af danske levnedsmidler i Grækenland.

Afsætning af danske medicinalvarer i Grækenland.

Afsætningsmuligheder for danske landbrugsmaskiner i Grækenland.

Afsætningsmuligheder for danske værktøjsmaskiner i Grækenland.

Mulighederne for eksport af danske valse- og trådværksprodukter til Grækenland.

5. *Dimittenderne og Instituttet.*

Instituttet har også i det forløbne år haft talrige besøg af H.D.'ere, der har benyttet sig af vore samlinger og vort aktuelle oplysningsmateriale. De har også søgt vor bistand ved forestående markedsundersøgelser, ligesom vi har været dem behjælpelig med løsningen af forskellige eksport- og import-problemer.

På sin studierejse til U.S.A. (se side 18) har institutlederen haft megen nytte af sine tidligere studerende, der har deres virke i U.S.A. Det var især Danmarks fiskeriattaché i U.S.A., Erik Jacobsen H.A. og H.D., samt Vice President, Dantra Corporation, Carl Andersen H.D., der har ydet ham værdifuld hjælp ved tilvejebringelse af forskelligt materiale og med oplysninger vedr. afsætningsforholdene på det amerikanske marked.

Løvrigt har kontakten med vore dimittender været til gensidig nytte.

6. Udlån og besøg.

I det forløbne år har udlånene beløbet sig til 2570 mod 3743 i 1952/53. Besøgenes antal udgjorde i beretningsåret 5252 mod 3620 i det foregående år.

Instituttet har også haft besøg af adskillige udenlandske gæster, deriblandt en persisk storimportør, der søgte orientering om Danmark som forsyningsmarked, samt en sekretær fra Det økonomiske Sekretariat i Zagreb, der benyttede adskilligt materiale fra instituttets samlinger.

III. Emneregistrering.

Fra 1. januar 1954 begyndtes indiceringen af Wirtschaftsdienst. Emneregistreringen omfatter nu følgende tidsskrifter og dagblade:

Aussenhandelsdienst,
Chamber of Commerce Journal,
Economist,
Export,
Financial Times,
Foreign Commerce Weekly,
Neue Zürcher Zeitung,
Norgens Utenrikshandel,
The Times Review of Industry,
Wirtschaftliche Mitteilungen,
Wirtschaftsdienst.

Antallet af skrevne kartotek kort andrager for det forløbne år ca. 6.000. Instituttets kartoteksbestand 1950—54 udgør ca. 26.000 kort. Kortene over den foregående tid er arkiveret, men er stadig tilgængelige.

IV. Instituttets arbejde udadtil.

Instituttet har i den udstrækning, som tiden tillod det, og som falder inden for dets virksomhedsområde, ydet erhvervspraktikere bistand med oplysninger om spørgsmål vedr. udenrigshandel.

Foranlediget af talrige forespørgsler fra udenforstående eksportkredse skal man igen tage anledning til at gøre opmærksom på, at instituttet kun kan besvare henvendelser af mere teoretisk art. Forespørgsler af praktisk karakter vil som hidtil blive henvist til de pågældende offentlige institutioner og erhvervsorganisationer.

V. Instituttets samlinger.

I det forløbne år er instituttets samlinger blevet forøget med en del nye udenlandske publikationer.

Opgavesamlingen er vokset med 146 studiekredsarbejder. Bestanden fra og med 1940 udgør 1795 opgaver.

VI. Instituttets organisation.

Fra 1. januar 1954 ansattes cand. polit. Lauge Stetting som institut-assistent.

Med udgangen af beretningsåret fratrådte fru Vibeke Gårdmand sin stilling som sekretær. I hendes sted ansattes frøken Grethe Roholm.

Til indicering og andet kontormæssigt arbejde har instituttet også i det forløbne år beskæftiget nogle tre-sproglige studerende som ekstrahjælp.

Sproglaboratoriet.

Sproglaboratoriet har fortsat sit arbejde med indsamling og ordning af ordbogsmateriale og grammatiske optegnelser, besvarelse af forespørgsler, samt med forberedelse, udarbejdelse og mangfoldiggørelse af undervisningsmateriale.

Håndbogssamlingen er blevet forøget med mange nye (især tekniske) ordbøger på alle studiesprogene.

I løbet af beretningsperioden udkom to skrifter, som er forberedt i Sproglaboratoriet, nemlig 1) Poul Høybye: *Levende ord fra døde sprog* (september 1953) og 2) Andreas Blinkenberg og Poul Høybye: *Dansk-fransk suppleringsordbog* (oktober 1953). Den sidstnævnte bog er udarbejdet på basis af laboratoriets franske samling og en tilsvarende samling i det romanske institut ved Århus Universitet.

Indsamlingsarbejdet med henblik på den dansk-italienske ordbog og den spansk-danske ordbog er fortsat; det sidstnævnte arbejde foregår i det Ibero-Amerikanske Institut.

Laboratoriet ledes af docent, dr. phil. Poul Høybye, som tillige forestår de franske og italienske samlinger, medens de engelske forestås af lektor, cand. mag. Børge Maaløe, og de tyske af lektor, cand. mag. Verner Larsen. Som fast assistent har stud. mag. Karen Schibbye fungeret.

Regnskabslaboratoriet.

Regnskabslaboratoriet har i årets løb fortsat sit arbejde inden for de områder, der er tilknyttet fagene regnskabsvæsen og revision.

I beretningsperiodens løb har professor Palle Hansen medvirket ved følgende foredrag og konferencer:

- »Regnskabsteori« (Danmarks Arbejdslederinstituts kursus på statens arbejdstekniske ungdomsskole »Stensbæk«).
- Rundbordskonference på »Nyborg Strand«, arrangeret af handelsministeriets produktivitetsudvalg i samarbejde med »Dansk Textil Union«.
- »Profit control — et nyt værktøj for forretningsledelsen« (»Dansk Textil Union«, Erfa-gruppen).
- »Bör redovisningspraxis sträva mot et annat vinstbegrepp?« (Företagsekonomiska Föreningen, Stockholm).

Seminar på Handelshögskolan i Stockholm om: Alternative overskuds-
begreber.

Virksomhedslederkonference om lønsamhetskroll på Handelshögskolan
i Stockholm, arrangeret af Sveriges Kontoristförening.

»Skal vi gå andre veje med hensyn til industriens omkostnings- og resultat-
beregning«, panel discussion i Dansk Rationaliserings Forening.

»Bør arbejdslederen deltage i budgettering og information om omkostnings-
kontrol« (Danmarks Arbejdslederinstitut).

»Hvordan bør vore rationaliseringsfolk uddannes«, panel discussion i
Dansk Rationaliserings Forening.

Virksomhedslederkonference om lønsomhedskontrol på Oslo Universitet,
arrangeret af Otto Treiders Handelsskole, Oslo.

Virksomhedslederkonference om økonomisk virksomhedsledelse, arrangeret
af Dansk Nationalkomité for rationel Organisation.

Konference om lønsomhedskontrol, indlagt i det af Administrativt Forsknings-
fond v/ professor R. Waaler tilrettelagt 11 ugers kursus for norske
virksomhedsledere.

Virksomhedslederkonference vedr. lønsamhetskroll på Handelshögsko-
lan i Göteborg, arrangeret af Sveriges Kontoristförening.

Cand. oecon. Knud Rasmussen har i tiden 1/10-53—1/8-54 fungeret som
assistent ved Regnskabslaboratoriet. I dette tidsrum har han udført nogle
forarbejder om emnet: Lidt om tidsforløbets betydning for omkostningerne
(irreversibilitetsanalyser).

Sammen med lektor Bjarke Fog har professor Palle Hansen ledet under-
søgelsen af butikshandelens økonomi for året 1953 efter opfordring af »De
danske Handelsforeningers Fællesorganisation«; herom henvises til sær-
skilt beretning for »Detailhandelens regnskabsundersøgelser«. (Side 38).

Regnskabslaboratoriet har fortsat sit arbejde med indkaldelse, katalogi-
sering og arkivering af offentliggjorte årsregnskaber. Samlingen omfatter
nu: 7.232 regnskaber fra ialt 806 virksomheder, der fordeles på følgende
virksomheder:

168 handels- og industrivirksomheder	med 2.293 regnskaber	
47 dampskibsselskaber	» 535	—
226 banker og sparekasser	» 2.406	—
58 forsikringsselskaber	» 501	—
29 kredit- og hypotekforeninger	» 420	—
79 udenl. industri- og handelsvirksomheder	» 292	—
184 udenlandske banker	» 723	—
8 andelsselskaber	» 37	—
5 velgørenhedsinstitutter	» 10	—
2 andre selskaber	» 15	—

Laboratoriets opgavesamling er forøget med opgaver givet ved diplom-

prøven og erhvervsøkonomisk eksamen samt prøven for statsautoriserede revisorer.

I det forløbne år har Regnskabslaboratoriet været ledet af professor Palle Hansen. Som medarbejdere har virket assistent, cand. oecon. Knud Rasmussen og assistent Flemming Jensen H.A. & H.D.

For en fortegnelse over litterære arbejder af instituttets leder og assistenter henvises der til fortegnelsen side 85.

Instituttet for Salgsorganisation og Reklame.

I. Den almindelige virksomhed.

I overensstemmelse med instituttets statutter har det også i det forløbne år koncentreret sin virksomhed om 1) at virke som organ for forsknings- og publikationsvirksomhed inden for det afsætningsøkonomiske område, 2) at arbejde som en servicecentral for de studerende ved Handelshøjskolen, specielt med henblik på studiekredsarbejdet, 3) i et vist omfang at virke som fordelingscentral for oplysninger til det praktiske erhvervsliv og 4) at være formidlingsorgan for det arbejde, som udføres ved tilsvarende udenlandske institutter og institutioner.

II. Forsknings- og publikationsvirksomheden.

1. Større afsluttede afhandlinger.

I løbet af beretningsperioden er to af de i sidste beretning omtalte efterspørgselsanalyser blevet færdigredigerede og publicerede i skriferækken: Skrifter fra Instituttet for Salgsorganisation og Reklame. Det drejer sig om »Annoncemarkedets reaktioner. En analyse af annonceringsudviklingen i de store københavnske dagblade og af de faktorer, der har bestemt annoncemængden i årene 1929—1953«, der er blevet offentliggjort som nr. 13 i nævnte skriferække, og om: »Efterspørgselen efter radioer i Danmark. En analyse af forbrugsudviklingen på og strukturtræk i det danske radiomarked«, der er offentliggjort som nr. 14.

De fleste af de af instituttet foretagne analyser behandler konsumentvarers efterspørgselsforhold, men ved siden heraf meldte sig naturligt ønsket om at prøve teknikken også på producentvarer. Det er som et sådant forsøg, annonceringsanalysen er gennemført.

Bogen falder i 5 hovedafsnit. I det første gøres rede for selve undersøgelsens tilrettelæggelse og grundmateriale. Ved fremskaffelsen af et anvendeligt primært talmateriale har dagbladet »Politiken« ydet instituttet en væsentlig hjælp. I bogens andet hovedafsnit vises den totale annoncering i de medtagne dagblade og de forskydninger, som har fundet sted mellem de forskellige blades andele af totalannonceringen.

I tredje hovedafsnit foretages en egentlig analyse af den branchemæssige udvikling i annoncemængden. Det viser sig, at en forsvarlig analyse kun lader sig gennemføre, når annonceringen opdeles i mærkevarerannonce-

ring og detailhandelsannoncering. Mærkevareproducenternes efterspørgsel efter annoncer viste sig i første række at være afhængig af konkurrencesituationen på selve varemarkedet og kun i anden række at være påvirket af forholdene på annoncemarkedet. Ved siden af den almene analyse indeholder dette hovedafsnit derfor en gennemgang af de varegrupper, som er blevet henført til mærkevarerne. Disse er: Biler, motorcykler og autotilbehør, nydelsesmidler, fødevarer, radioer, elektriske artikler og cykler, toiletartikler og medicinske artikler samt husholdningsartikler. — Alle øvrige varer er samlet under detailhandelsannonceringen. Det lykkedes at foretage en samlet analyse af denne annoncering alene på basis af forholdene på annoncemarkedet.

I fjerde hovedafsnit gennemgås med særligt henblik på konkurrencesituationen udviklingen i annonceringen i de to mest betydende københavnske dagblade, Berlingske Tidende og Politiken. I forbindelse med den stedfundne konkurrence foretages også en analyse af prisændringers indflydelse på forskydninger i de to bladets markedsandele.

I bogens femte og sidste afsnit foretages en sammenfatning af de fundne hovedresultater og et forsøg på en prognose for den fremtidige udvikling. Det understreges her igen, hvorledes afsætningssituationen for annoncer er helt forskellig efter de annoncerede varers art.

Undersøgelsen er den første gennemførte analyse af efterspørgselsforholdene for et reklamemiddel og slutes med et »Summary in English«.

Den anden offentliggjorte efterspørgselsanalyse om radioerne må også anskues ud fra en eksperimentel synsvinkel. Der var her tale om en analyse af efterspørgselsforholdene for et *langvarigt konsumgode*, medens de hidtidige analyser vedrører kortvarige goder.

Bogen falder i tre hovedafsnit. Det første behandler selve det teoretiske grundlag for efterspørgselsanalysen, idet interessen koncentrerer omkring forskellen mellem nysalg og erstatningssalg for radioer. Dette forhold er af stor betydning ved analysen af efterspørgselen efter samtlige langvarige konsumgoder, idet det ikke er tilladeligt at forudsætte, at konsumenterne vil optræde på samme måde ved senere erstatningskøb, som første gang de overhovedet anskaffer varen. På grund af problemets principielle karakter uddybes forholdet grundigt i det teoretiske afsnit.

Andet hovedafsnit indeholder den egentlige analyse. På grundlag af det officielle kildemateriale gennemgås udviklingen i radiodækningen såvel totalt for hele markedet som for de enkelte landsdele. Denne fastlægning danner derefter udgangspunkt for en analyse af radiosalg fra 1927 til 1952. Ved denne undersøgelse sondres også mellem nysalg og erstatningssalg. Imidlertid har det ved undersøgelsen kun været muligt at medtage salget af nye radioapparater, idet der ikke foreligger oplysninger om afsætningsudviklingen og afsætningsvilkår på markedet for brugte radioer. Dette medførte, at det var nødvendigt at begrænse analysen af erstatningssalg

til det totale marked. Om dette udskiftningssalg fremkommer en række resultater med henblik på den tidsmæssige udvikling, radioapparaternes udskiftningssalder og lignende problemer.

I tredje hovedafsnit gennemgås visse strukturtræk i det danske radiomarked. Denne undersøgelse er baseret på internt materiale fra Departementet for Told- og Forbrugsafgifter. Oplysningerne giver mulighed for en meget detaljeret beskrivelse af radiosalget i Danmark. De fremførte konklusioner samler sig om salgets regionale fordeling, hvorunder også de forskellige prisklasser gennemgås. Afsnittet indeholder også en konstatering af sæsonsvingninger på radiomarkedet, dels på det totale marked og dels specificeret for såvel prisklasser som regionale områder. Undersøgelsen afsluttes med et »Summary in English«.

Den i sidste beretning omtalte bibliografi over danske jubilæumsskrifter, som er blevet opstillet i samarbejde med *Dansk Reklame-Forbund* og *Det Berlingske Bogtrykkeri*, kom ialt til at omfatte 5.200 skrifter, der er udgivet her i landet mellem 1722 og 1950. Efter afslutningen af selve det bibliografiske arbejde har mag. art. *Ulf Kjær Hansen* gennemført en behandling af det samlede materiale, således at der foreligger en afhandling, der belyser såvel den tidsmæssige som den faglige udvikling af den danske jubilæumsskriftslitteratur og denne litteraturs betydning i virksomhedernes publicitets- og reklamearbejde.

Hele materialet — såvel afhandlingen som selve bibliografien — er nu til trykning på Det Berlingske Bogtrykkeri og vil blive udsendt omkring årsskiftet.

I anledning af 200-årsdagen for Ludvig Holbergs død har professor *Max Kjær Hansen* beskæftiget sig med kildestudier vedrørende Holbergs økonomiske forfatterskab. Resultatet blev anvendt ved en festforelæsning ved Handelshøjskolens mindefest den 28. januar 1954 og er nu offentliggjort i bogen: »*Økonomen Ludvig Holberg*«, udsendt på *Borgens Forlag* i samarbejde med *Holberg-Samfundet*.

Arbejdet falder i to hovedafsnit. Det første benævnes: Ludvig Holberg — Danmarks første økonom. Den her foretagne analyse koncentrerer sig først om problemet, hvem der var grundlæggeren af den teoretiske økonomi i Danmark. Forskellige tidligere undersøgelser refereres. Slutresultatet af undersøgelsen er, at gennembrudet inden for økonomisk forskning i Danmark fandt sted omkring »Danmarks-Norges Oeconomiske Magazin«, hvori man i årene 1757—64 samlede økonomiske afhandlinger af en række danske og norske forfattere. Imidlertid forudsætter en sådan opblomstrende aktivitet en igangsætter, og denne mand var Ludvig Holberg.

I næste afsnit gennemgås den erhvervspolitiske baggrund for Ludvig Holbergs økonomiske forfatterskab. Der redegøres for datidens merkantilistiske og kameralistiske ideer. I tredje underafsnit gennemgås Holbergs økonomiske forfatterskab. Dette findes spredt ud over hele hans produk-

tion, men en egentlig finkæmning af hele forfatterskabet har ikke været mulig. Derimod foretages en opstilling af de af Holbergs værker, der har økonomiske forhold som centralt emne, ligesom der gives en kort oversigt over deres indhold og problemstilling. I hovedafsnittets sidste afsnit gennemgås Holbergs betydning som dansk økonom, hvor interessen er ligelig delt mellem hans teoretiske betydning og hans indsats for skabelsen af Danmarks første erhvervshøjskole, nemlig Sorø Akademi i perioden 1747 til 1793.

I bogens andet hovedafsnit er aftrykt Holbergs to erhvervsøkonomiske dialoger. Som indledning gøres kort rede for årsagerne til, at netop disse er udvalgte, samt om baggrunden for dialogerne. Holberg har koncentreret interessen omkring to af datidens brændende problemer, nemlig genoprettelsen af det ostindiske kompagni og det monopol, som staden København fik på indførelsen af de fire species: Vin, brændevin, salt og tobak. Som navnene angiver, er arbejderne opbygget som samtaler mellem Tvende Handels-Mænd og Tvende Kiøbmænd, en fremstillingsform, som idag er ukendt, men som giver Holbergs stærkt polemiske synspunkter et levende præg.

2. *Mindre Undersøgelser.*

Tidsskriftet »Det danske Marked« har som hidtil virket som instituttets organ, og heri er offentliggjort forskellige mindre undersøgelser, der i løbet af beretningsåret er udarbejdet på eller i tilknytning til instituttet. Af sådanne afhandlinger kan nævnes: »Hvorfor er den danske omsætning af pelsværk faldet til en trediedel fra 1947 til 1951?«, »Skibsfartens prispolitik«, »Om prisdannelsen på markeder med få købere«, »Danske chancer i Sydamerika«, »Nationalregnskab, afskrivningsberegninger og transfereringer«, »Nogle betragtninger over forsikringsreklamen med særligt henblik på dens argumentation«, »Tilpasning mellem organisation og individ (The Fusion Process)«, »Konkurrencen mellem store og små lastbiler«, »Den nye erhvervstælling — hvad er den værd?«, »Teori og erfaringer om prisen som kvalitetsindikator og psykologiske priser«, »En rentabilitetsanalyse for århusianske hyrevogne«, »Varedifferentieringen og begrebet effektiv konkurrence«, »Stabsfunktionerne i den moderne virksomheds organisation«, »Om begrebet forbrugsmønster«, »Eksportreklame i underudviklede lande« og »Mærkevarerannoncering og detailhandelsannoncering i danske dagblade«.

Herudover har tidsskriftet bragt kvartalsvise analyser af den inden- og udenlandske konjunktudvikling samt oversigter over afsætningsøkonomiske forhold på det danske marked.

3. *Igangværende arbejder.*

I sidste beretning omtales arbejdet med den for to år siden påbegyndte nye lærebog om de afsætningsøkonomiske psykologiske problemer, hvor konsumenternes forbrugs- og købevaner skulle danne udgangspunktet. Ar-

bejdet blev sat i gang som et samarbejde mellem magister *Asger Langkjær* og cand. polit. *Karen Gredal*. Fra 1. september 1954 blev der imidlertid truffet en nyordning for magister Langkjærs arbejde ved Handelshøjskolen, således at hans direkte tilknytning til studiet i Salgsorganisation og Reklame ophørte. Forholdet er i forbindelse hermed blevet, at store dele af den påbegyndte bog, som specielt vedrører konsumenternes faktiske adfærd på markedet og deres forbrugs- og købevaner, udarbejdet af Karen Gredal, ligger færdige. Vi har imidlertid valgt at udskyde offentliggørelsen af en egentlig lærebog, indtil forfatteren har afholdt de på dette grundlag planlagte forelæsninger inden for studiet Salgsorganisation og Reklame. Foreløbig er visse dele af det færdiggjorte manuskript offentliggjort i artikel-form i »Det danske Marked«, således som det fremgår af oversigten over »Mindre publicerede undersøgelser«.

Den tidligere omtalte analyse af *pladsudnyttelsen i københavnske gader* er videreført. Det yderligere arbejde med materialet har vist, at der åbner sig adskillige nye muligheder for materialets anvendelse såvel i teoretisk som i praktisk henseende. Detailsammenstillingen blev derfor ikke som lovet i sidste beretning færdiggjort til nytår, men først i løbet af foråret. Det forventes, at det endelige manuskript vil kunne foreligge inden sommeren 1955.

Arbejdet på den i sidste beretning omtalte principielle afhandling om det teoretiske og praktiske grundlag for oprettelsen af salgsdistrikter i Danmark er videreført af docent *Ejler Alkjær*. Der er drevet omfattende litteraturstudier, og nyt materiale er inddraget i analysen. Arbejdet forventes afsluttet omkring årsskiftet.

I indeværende beretningsperiode er endvidere to nye opgaver taget op. Således er der arbejdet med en analyse af efterspørgselen efter københavnske dagblade. Denne undersøgelse står direkte foran sin afslutning, og det endelige manuskript vil foreligge inden udgangen af 1954.

Sammenslutningen af Reklameforbundene i Norden er — delvis på grund af instituttets tidligere offentliggjorte undersøgelse over reklameforbruget i Danmark, jfr. instituttets skriftserie nr. 6 og 11 — blevet interesseret i at få foretaget en opgørelse over reklameforbruget i de fire nordiske lande baseret på forholdene i 1953. Det er meningen at gennemføre opgørelserne efter så ensartede retningslinjer som muligt i Sverige, Norge, Finland og Danmark. Arbejdet med opgørelsen af reklameforbruget i Danmark er overdraget Instituttet for Salgsorganisation og Reklame. For at oplysningerne fra de fire lande kan bringes på en så entydig og sammenlignelig måde som muligt, har de nordiske reklameforbund endvidere bedt professor Max Kjær Hansen om at koordinere virksomheden i de forskellige lande og sammenfattende drage konklusioner om reklameindsatsen i Norden.

Det er meningen, at denne samlede nordiske undersøgelse skal ligge færdig til sommeren 1956. Hermed vil der for første gang blive fremlagt et

materiale over forholdene i det samlede Norden på dette vigtige område inden for salgsarbejdet.

III. Servicearbejdet.

Samlingerne af praktisk materiale og å jourføring af kartotekerne, der anvendes både som studiemateriale for de studerende og som informationsgrundlag for erhvervsfolk, er videreført på sædvanlig måde.

Til støtte for udnyttelsen af det materiale, som kan findes i samlingerne og kartotekerne har instituttet udført en ret omfattende virksomhed i retning af litteraturvejledning både med henblik på de studerendes almene læsning og på litteratur til studiekredsbesvarelser.

Samarbejdet udadtil er blevet fortsat under de sædvanlige former. Instituttet står i regelmæssig forbindelse med en række førende institutter og institutioner først og fremmest i Norden, men også i det øvrige Europa og U.S.A., som arbejder inden for den afsætningsøkonomiske forskning og formidling.

IV. Instituttets organisation.

Professor *Max Kjær Hansen* har som hidtil været instituttets leder og ekon. lic. *Arne Rasmussen* dets faste assistent. Arne Rasmussen havde i efterårssemestret 1953 orlov for at arbejde med en afhandling til forsvar for den økonomiske doktorgrad ved Handelshögskolan i Stockholm. Arne Rasmussen skrev under denne orlov et arbejde med titlen: »Pris- eller parameterteori. Studier omkring virksomhedens afsætning«, der er duplikeret (274 sider + 17 sider appendix). Dette arbejde blev i overensstemmelse med statutterne ved Handelshögskolan i Stockholm først benyttet til opnåelse af den økonomiske licentiat-grad. Det blev indleveret den 1. april 1954. Efter en mundtlig eksamination i almen erhvervsøkonomi og efter granskning af afhandlingen fik Arne Rasmussen den 12. juni 1954 meddelt licentiat-graden. I lighed med forholdene i tidligere beretningsperioder har man også benyttet sig af løs hjælp til forskningsarbejdet. Som sådan har cand. polit. *Karen Gredal* i første række virket. Hun har i særlig grad gennemarbejdet primærmaterialet til gadeanalysen. Docent *Ejler Alkjær* og salgschef *Børge G. Christensen* H.A. og H.D. har benyttet instituttet som arbejdsplads og har deltaget i løsningen af forskellige af dets opgaver.

Som instituttets sekretær har fru *Ingrid Knudsen* varetaget det praktiske arbejde i forbindelse med den udførte virksomhed.

Presseforskningen.

I. Forskningsinstitutionens oprettelse og organisation.

På grundlag af en donation fra presseside har Handelshøjskolen i februar 1954 i tilknytning til sit »Institut for Salgsorganisation og Reklame« oprettet en særlig forskningsinstitution, der skal beskæftige sig med den

moderne presses samfundsmæssige funktioner og økonomiske forhold. Formålet med Handelshøjskolens presseforskning er.

- 1) at gennemføre videnskabelige undersøgelser af pressens samfundsmæssige virksomhed,
- 2) på Handelshøjskolen at opbygge et offentlig tilgængeligt bibliotek vedrørende pressens mangesidige forhold og
- 3) lejlighedsvis at lade afholde enkeltforedrag og kortere forelæsningsrækker over problemer i tilslutning til instituttets virksomhed.

Hverken gennem denne forskningsinstitution eller på anden måde er det Handelshøjskolens hensigt at beskæftige sig med journalistuddannelse eller med pressens rent journalistiske funktion.

Da Handelshøjskolen generelt arbejder efter det princip at opretholde en intim kontakt mellem sin forskning og det erhvervsliv, i hvis tjeneste forskningen udføres, blev der ved den ny forskningsinstitution nedsat et rådgivende udvalg, der alsidigt repræsenterer de forskellige interesser såvel inden for hovedstad og provins som med henblik på de grupper af funktioner, pressens folk udfører.

Dette udvalg består af følgende:

Handelshøjskolens direktør, professor, dr. phil. Christen Møller,
formanden for Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelse, direktør
Paul Tillge,
redaktør Ernst Christiansen, Social-Demokraten,
redaktør A. Elsnab, Kolding Folkeblad,
chefredaktør Poul Graae, Politiken,
direktør Mogens Kaarøe, Politiken,
chefredaktør P. Koch-Jensen, Børsen,
redaktør Carsten Nielsen, Berlingske Tidende,
dr. Vincent Næser, Berlingske Tidende,
chefredaktør Alf Schiøttz-Christensen, Aalborg Stiftstidende, og
chefredaktør Eigil Steinmetz, Dagens Nyheder.

Da den nye forskningsinstitution arbejder sammen med »Instituttet for Salgsorganisation og Reklame«, ledes den af dette instituts leder, professor Max Kjær Hansen, medens lektor, dr. phil. Hakon Stangerup har ansvaret for behandlingen af de mere almene, ikke økonomiske problemer, som presseforskningen kommer til at beskæftige sig med. Som assistent er mag. art. Ulf Kjær Hansen knyttet til Presseforskningen.

II. Forskningsinstitutionens virksomhed.

1. Arbejdets igangsættelse.

Da forskningsinstitutionen først blev oprettet i det tidlige forår 1954, og dens første beretningsperiode kun går til 1. august samme år, har virksom-

heden hovedsagelig måtte koncentreres om at knytte de nødvendige forbindelser udadtil og at tilrettelægge det fremtidige program.

Hvad det første angår, drejede det sig i første række om at få skabt et samarbejde med *Institut for Presseforskning og Samtidshistorie* ved Århus Universitet, således at de to nu eksisterende presse-institutter her i landet i deres arbejde ikke går i gang med de samme opgaver, men tværtimod så vidt muligt gennemfører en fornuftig arbejdsdeling, således at de to institutioners virksomhed kan supplere og komplettere hinanden. Gennem en række forhandlinger er der skabt et godt grundlag for et sådant samarbejde. Dernæst har Handelshøjskolens Presseforskning gennem chefredaktør Eigil Steinmetz knyttet forbindelse med Det internationale Presseinstitut i Zürich, således at også rammerne for en deltagelse i og meningsudveksling inden for den internationale presseforskning er skabt.

Hvad programmet for den nærmeste tid angår, er et sådant blevet tilrettelagt både med henblik på den egentlige forskning og på skabelsen af et pressebibliotek ved Handelshøjskolen, medens en eventuel forelæsningsvirksomhed er blevet udskudt til senere. Forskningsprogrammet omfatter:

1) overtagelse af de undersøgelser over en række forhold i forbindelse med den rent erhvervsøkonomiske side af pressens forhold (f. eks. annoncering og bladsalg), som Instituttet for Salgsorganisation og Reklame hidtil direkte har gennemført,

2) skabelsen af en dansk pressehåndbog med den af lord Camrose udarbejdede engelske som forbillede. I bogen skal indgå en redegørelse for den danske presses økonomiske struktur og ejerforhold,

3) igangsættelsen af arbejder, der kan belyse a) presserevolutionen i Danmark (omformningen af den gammeldags avis til den moderne), b) mere almene problemer i forbindelse med pressens samfundsmæssige funktion (herunder visse pressehistoriske afhandlinger og oversættelser af væsentlig udenlandsk litteratur inden for området).

Med henblik på oprettelse af et offentlig tilgængeligt pressebibliotek ved Handelshøjskolen, der kan tjene almene pressestudier i København, har man for det første registreret den bogbestand i Handelshøjskolens bibliotek, som allerede er til stede inden for området. På dette grundlag er der opstillet en foreløbig liste over den kerne af værker, der så snart som muligt i overensstemmelse med de tilstedeværende pengemidler bør anskaffes.

2. Påbegyndte og afsluttede arbejder.

Den af »Instituttet for Salgsorganisation og Reklame« allerede ved årsskiftet igangsatte undersøgelse af efterspørgselen efter københavnske dagblade i perioden 1920 til 1952 er blevet afsluttet. Arbejdet er blevet udført af ekon. lic. Arne Rasmussen og professor Max Kjær Hansen. Analysen

er udført i samarbejde med dagbladet »Politiken«, og det endelige manuskript står direkte foran afslutningen.

Til udgivelse i »Berlingske Presse Bibliotek« har vicepræsidenten for det engelske presseråd, Sir Linton Andrews, skrevet en afhandling om det engelske presseråds hidtidige virksomhed. Denne afhandling er blevet oversat af assistent, mag. art. Ulf Kjær Hansen og vil i løbet af efteråret blive publiceret som et bind i »Berlingske Presse Bibliotek«.

Assistenten mag. art. Ulf Kjær Hansen har endvidere som et led i arbejdet på at belyse den vurdering, den danske presse har været og er genstand for, gennemarbejdet hele Søren Kierkegaards forfatterskab og trukket alle de steder ud, der giver udtryk for hans opfattelse af presseforhold. Det er blevet et meget omfattende manuskript, ved hvis hjælp man vil være i stand til at kortlægge hele Søren Kierkegaards indstilling til og vurdering af pressen. Det påtænkes at udvælge de mest karakteristiske passager og offentliggøre dem sammen med en indledning, hvori Kierkegaards forhold til pressen analyseres og beskrives.

Endvidere vil der i løbet af det kommende år blive oversat en essaysamling af redaktøren for »Christian Science Monitor«, Irwin D. Canham. Denne essaysamling behandler forskellige emner i tilknytning til pressens arbejde og ansvar og skønnes inden for den danske presse at være så betydningsfuld, at det vil være værdifuldt at have den på dansk. Også denne oversættelse foretages af Presseforskningens assistent.

Endvidere er dispositionen for det store arbejde med fremstillingen af en pressehåndbog med grundige oplysninger om de danske dagblade fastlagt. Materialeindsamlingen sættes nu igang, og udarbejdelsen af bogen vil blive den væsentligste opgave i det kommende år.

Endelig fik Presseforskningen i foråret en henvendelse fra »Det nordiske Råd«s danske afdeling, om den til brug for visse afgørelser vedrørende eventuelle ændrede betalingsregler i den nordiske meddelelsesudveksling kunne gennemføre en undersøgelse af omfanget af det nordiske stof, der blev offentliggjort i danske og eventuelt andre nordiske dagblade. Presseforskningen førte forhandlinger med departementschef H. P. Götrik og folketingsmand Kaj Bundvad om det foreliggende problem og gik principielt ind for at forsøge opgaven løst. Forskellige forarbejder sættes igang, hvorefter det imidlertid viste sig, at beslutningen skulle træffes så hurtigt, at der ikke blev tid til undersøgelsens gennemførelse.

Ibero-amerikanske institut.

Bortset fra ordbogskartoteket, der med årets forøgelse på 2000 kort nu tæller ca. 32.000 kort, viser samtlige instituttets arbejdsområder en fortsat vækst i sammenligning med tidligere år.

Udlånet fra instituttets bibliotek steg fra 350 ifjor til 600 i det forløbne år. Tilgangen til biblioteket androg 498 numre, og den samlede bestand ud-

gør nu 3.527. For at gøre plads til denne har det gentagne gange vist sig nødvendigt at flytte mindre kurant materiale til bygningens loft. — Ved skriftlige henvendelser, der som regel er blevet formidlet af de danske legationer i de pågældende lande, har man rettet opfordringer til institutioner (universiteter, akademier, statistiske departementer o.l.), private forlag og tidsskriftredaktioner om at støtte instituttets virksomhed for at udbrede kendskabet til deres lande med bogdonationer eller regelmæssig tilsendelse af deres publikationer. Resultaterne af disse henvendelser synes at skulle blive ganske tilfredsstillende.

I årets løb modtoges regelmæssigt 6 dagblade og 41 tidsskrifter på spansk, engelsk, portugisisk og dansk.

Følgende 16 foredrag blev afholdt:

- 25/ 9-53: »*El estudiante extranjero en España y sus posibilidades*«, og
 28/ 9-53: »*Historia y elementos del idioma español*« ved licentiat José Fradejas, docent ved universitetet i Madrid.
 4-11-18-25/11-53: »*To moderne spanske tænkere — Ortega y Gasset og Miguel de Unamuno*« (4 foredrag) ved dr. phil. H. Brøndsted.
 22/ 1-54: Afholdtes en *chilensk aften* med 2 foredrag: »*Informaciones sobre Chile*« ved Sr. Luis Arteaga, minister for Chile, og »*Chile, en kulturgeografisk orientering*« ved dr. phil. Aage Aagesen.
 4-9/2-54: *Venezolansk uge* (3 foredrag):
 »*Venezuela i geografisk belysning*«, ved dr. phil. Aage Aagesen,
 »*Venezuela — paradoksets land*«, ved direktør Poul Sørensen og
 »*Træk fra Venezuelas historie*«, ved translatør Halvor Søerborg.
 5-10-17-23/3-54: *Frihedskampen i Sydamerika*« (4 foredrag ved dr. phil. H. Brøndsted.
 28/ 4-54: »*På skolebænk i Barcelona*«, ved translatør Arne Kofoed.

23 argentinske og 25 chilenske ingeniører, hvis besøg var tilrettelagt af instituttet og Industrirådet i forening, besøgte Danmark henholdsvis i september 1953 og juni 1954. Foruden mange individuelle besøg, blandt hvilke kan nævnes prins Bernhards spansk lærer, professor Van Dam, Utrecht, søgte en delegation, repræsenterende en gruppe på 40 uruguayiske nationaløkonomer, instituttet for at få anvist de nødvendige kontakter til foretagelsen af deres studier af danske forhold.

Som opmuntrende eksempler på forståelse af instituttets virksomhed skal nævnes, at en dansk forretningsmand i Spanien har foræret instituttet 3 fem-års abonnementer på 3 spanske tidsskrifter (2 ugtl. og 1 mdl.) og en grammofonpladesamling (46 nye plader) med spansk musik; han har endvidere lovet os et bidrag på kr. 1000,00, når trykningen af en dansk-spansk ordbog bliver aktuel. Endvidere har vicekonsul P. Larsen, Tenerife, bekostet rejsen Tenerife-København, retur, for en spansk foredragsholder, arkæolog og journalist, der har holdt to foredrag på Handelshøjskolen om de kana-

riske øer og ved sin hjemkomst vil publicere en række artikler om Danmark i spanske blade og tidsskrifter.

Gennem det for året 1952—53 bevilgede beløb på kr. 1200,00 til forsøgsvis at »vende« en del af dr. phil. Carl Bratlis store spansk-danske ordbog har man nu opnået et grundlag for en skønsvis beregning af, hvad det elementære arbejde med at vende ordbogens tekst ville koste. Det viser sig, at fremstillingen af en dansk-spansk udgave på 2000 eksemplarer skønsvis vil komme op på ca. kr. 200.000,00. Man vil nu forsøge, om det er muligt at skaffe sådanne bevillinger, at et forlag kan påtage sig udgivelsen.

Frk. V. Jarnum, der siden 1/1-51 har assisteret på instituttet, fratrådte efter eget ønske sin stilling den 31/8-54, og stillingen som institutassistent bestrides nu af hr. Erik Sloth-Andersen.

A n d e n f o r s k n i n g s v i r k s o m h e d.

Indenfor fagområdet organisation (kontor 101) har man arbejdet med følgende opgaver:

Den undersøgelse over danske lyttervaner, der blev påbegyndt ved Institut for Samfundsforskning, Århus Universitet, af professor Th. Geiger, er afsluttet og en rapport er udarbejdet af lektor Torben Agersnap og afleveret til Statsradiofonien.

For spareudvalget vedrørende børneforsorgen har man gennemført tilrettelægnings af en undersøgelse over udnyttelsen af og behovet for børnehaver i Danmark.

I samarbejde med expeditionssekretær Agnete Bentzon, fuldmægtig Verner Goldschmidt, direktør, lektor Karl O. Christiansen og professor Alvar Nelson har man fortsat undersøgelsen over et agrarsamfunds industrialisering.

Der er udsendt to dupliserede (»grå«) hefter:

E. Wight Bakke: Sources of conflict among functional groups in danish industry.

Th. Geiger: Efterladte arbejder.

Den erhvervs-sociologiske arbejdsgruppe har fortsat arbejdet med deltagelse af medlemmer, der har tilknytning til teoretisk forskning og praktisk arbejde indenfor dette område.

Socialrådgiver, stud. psych. Ulla Bastfelt og cand. oecon. Børge Hoberg har arbejdet som assistenter ved kontoret.

T i e t g e n p r i s o p g a v e n.

Der indleveredes to besvarelser af Tietgen-prisopgaven 1953, som havde følgende ordlyd:

»Der ønskes en teoretisk redegørelse for contribution-princippets betydning og muligheder ved den praktiske fordeling af omkostninger, her-

under dets eventuelle anvendelighed ved behandlingen af salgsfremmende omkostninger.«

Berømmelsesudvalget, der bestod af direktør Bernhard Baaring H.A., direktør, civilingeniør S. A. Mansted H.D., lektor Bjarke Fog, professor Max Kjær Hansen og Handelshøjskolens direktør, professor Christen Møller, afgav følgende udtalelse:

Besvarelse under mærket »Direct«.

Afhandlingen fylder 146 maskinskrevne sider + en litteraturfortegnelse på godt 1½ side. Den er disponeret i fire hovedafsnit: 1. Målsætning (4 sider), 2. Problemstillingen (36 sider), 3. Grundlaget (45 sider) og 4. Anvendelsen (70 sider).

Under »Problemstillingen« gøres ret grundigt rede for distribution-princippet, hvilket også synes at være et fornuftigt udgangspunkt, ikke mindst fordi forfatteren anvender den væsentligste plads til at diskutere, om fordelingsmetoden er i stand til at opfylde de formål, man normalt opstiller for den (jfr. underafsnittet »Kritik af fordelingsmetoden«). Den afsluttende paragraf i dette afsnit trækker derefter problemstillingen op.

Tredie hovedafsnit — »Grundlaget« — behandler det for alle regnskabsmetoder betydningsfulde problem: Omkostningsarter. I sin fremstilling holder forfatteren sig her hele tiden tæt opad den økonomiske teori. Hans paragraffer 2, 3 og 4 i dette afsnit danner grundlaget for hans senere analyse. Selvom de opstillede omkostningsbegreber synes noget tunge og besværlige, dækker de over en gennemført ide og viser økonomisk-teoretisk grundighed.

Det fjerde afsnit er viet en vurdering af contribution-princippet og af dets anvendelsesmuligheder. Forfatteren gennemgår anvendelsesområdet »på tværs« og sætter undervejs spørgsmålstegn ved en del af de traditionelle krav til det interne regnskab. Udredningerne og konklusionerne forekommer logiske. Forfatterens behandling af salgskomkostningernes særlige problem i forbindelse med contribution-systemet er tilfredsstillende og indeholder flere steder originale ideer. Måske er han rigeligt optimistisk med hensyn til mulighederne for sin »sektoranalyse«, og man kunne også ønske nærmere besked om, hvor alle ikke-direkte fordelelige omkostninger bliver af.

Som indvendinger ved besvarelsen som helhed kan fremføres, at der kunne ønskes: 1) større pædagogisk sans for disposition, 2) mere gennemført stramning af de opstillede konklusioner, 3) forenkling af en ofte indviklet og besværlig fremstillingsmåde og 4) benyttelse af flere taleksempler — eller af mere omfattende taleksempler, specielt ved behandlingen af sektoranalysen ved salgskomkostningerne.

Set som helhed drejer det sig dog kun om detailindvendinger, og besvarelsen som sådan er absolut god. Den er afgjort præget af en betydelig driftsøkonomisk viden. Det skal endvidere fremhæves som noget væsentligt, at en virksomhed ses som et hele, inden for hvilket de enkelte funktioner påvirker hverandre. Som et typisk eksempel herpå kan nævnes den udmærkede gennemgang side 27 ff.

Besvarelsen indstilles til belønning med Tietgen-guldmedaillen.

Ved navnekuvertens åbning viste forfatteren sig at være Erik Kjeld Olsen H.A.

Besvarelsen under mærket »13—5—24«.

Afhandlingen fylder 66 maskinskrevne sider + en litteraturfortegnelse på een side. Dispositionen omfatter fem hovedafsnit: 1. Introduktion (5 sider), 2. Terminologi (4 sider), 3. Det interne driftsregnskabs omkostningsfordeling (11 sider), 4. Contribution-princippets betydning og muligheder ved omkostningsfordelingen (14 sider) og 5. Contribution-princippets praktiske udformning (29 sider).

Den foretagne behandling af omkostningsdefinitionerne i afsnit II er meget kortfattet. I betragtning af, at det netop er forskellige omkostningsarters forskellige funktionelle samhörighed med produktion og afsætning, der er grundlaget for diskussionen om de to principper, burde disse problemer — såvel kvantitativt som kvalitativt — kræve en mere central og en grundigere behandling. Det, der står, er for så vidt rigtigt, men har i mange tilfælde karakter af postulater. Samme indvending kan også i høj grad rejses mod indledningsafsnittet. Det forekommer ikke rigtigt som udgangspunkt at tage stilling til regnskabsteoriens konventionelle præference for distribution-princippet. En sådan betragtning må være et eventuelt resultat og ikke en forudsætning.

Tredie afsnit er det bedste. Formålsparagraffen (A) er omend kortfattet et naturligt udgangspunkt. De følgende dele af afsnittet opfordrer ikke til specielle kommentarer. Dog synes sidste paragraf ret diskutabel. Forfatteren berører her opgavens andet hovedproblem, nemlig salgsomkostningernes behandling. Hans betragtninger over salgskomkostningernes definition og selve den opstillede definition har for ringe relation til kontrol- og planlægningsformål.

Afsnit IV behandler contribution-princippets anvendelighed. Der findes rigtige tanker på det principielle plan, men behandlingen går ikke altid tilstrækkelig i dybden. Afsnittet viser vel en almen driftsøkonomisk viden, men selve beskrivelsen forekommer ret overfladisk, hvilket vel må ses i forbindelse med, at hele diskussionen foregår på 14 sider.

Til trods for en rigtig understregning af, at break-even-analyserne kun er een måde at udforme contribution-princippet på, vier forfatteren netop denne teknik hovedparten af sin opgave nemlig ialt 29 sider ud af 66. Selvom visse dele af behandlingen er interessante og stringente, er afsnittet som sådant for lidt relevant i forhold til den stillede opgave.

De salgsfremmende omkostningers problem behandles også først og fremmest her, men udelukkende som interessante, ikke relevante modelkonstruktioner efter break-even-mønster.

En samlet vurdering af besvarelsen fører til, at afhandlingen kun i begrænset omfang dækker opgaveteksten og udelukkende på et meget teoretisk plan. En virkelig behandling af et kontrolsystems gennemførelse på det givne grundlag gennemføres ikke. Spørgsmålet om de salgsfremmende omkostninger omtales kun i forbindelse med break-even chart-teknikken. Besvarelsen er i det hele taget i for høj grad koncentreret om denne teknik.

Det har været genstand for alvorlige overvejelser, om der kunne tildeles denne besvarelse nogen prisbelønning. Under hensyntagen til den almene driftsøkonomiske viden, der vises inden for området, indstilles den dog til et accessit.

Ved navnekuvertens åbning viste forfatteren sig at være Verner Damm H.A. og H.D.

Christen Møller

Bernhard Baaring

Bjarke Fog

Max Kjær Hansen

S. A. Mansted

Den 19. marts 1954 udsattes følgende prisopgave:

»En redegørelse for og en sammenlignende vurdering af forskellige metoder til stabilisering af råvarepriserne på verdensmarkedet.«

Besvareelserne skal være indleveret til Handelshøjskolens direktør senest den 19. marts 1955.

Mindefest for Ludvig Holberg.

Den 27. januar afholdt Handelshøjskolen en mindefest for Ludvig Holberg. Professor, dr. Max Kjær Hansen forelæste over emnet: »Ludvig Holberg — Danmarks første økonom«. Derefter blev der af professor Jan Kobbernagel og docent Ejler Alkjær fremført en af Holbergs økonomiske dialoger: »Samtale imellem tvende købmænd«.

Rusfesten.

Rusfesten afholdtes den 21. november. Årets rustale blev holdt af professor Thorkil Kristensen. En repræsentant for de danske russer, Torben Englund, og en repræsentant for de norske russer, Ivar Kjell Eriksen, takkede for modtagelsen på skolen.

Årsfesten.

Undervisningsåret sluttede den 24. juni 1954 med en årsfest, hvor foreningens formand og professor Christen Møller talte. Docent, dr. phil. Poul Høybye holdt en forelæsning om »Sprogstudier og sprogforskning ved handelshøjskoler«.

Foreningen af danske Erhvervsøkonomer.

De erhvervsøkonomiske Foreningers Fællesråd arrangerede den 18. marts 1954 et fællesmøde, hvor økonomiminister J. O. Krag talte om udenrigshandel, liberalisering og told. Herudover har arbejdet indenfor fællesrådet og de tilsluttede foreninger hovedsagelig drejet sig om arbejdet med en sammenslutning af alle H.A.-, H.D.- og cand. merc.-dimittender i en forening, hvilke bestræbelser førte til, at *Foreningen af danske Erhvervsøkonomer* den 24. maj 1954 blev dannet, hvorefter resten af sæsonen gik med de praktiske arbejder, der var forbundet med foreningens oprettelse.

Foreningen har overtaget udgivelsen af »Handelsvidenskabeligt Tidsskrift«.

Foreningen af danske Erhvervsøkonomer omfatter følgende af de tidligere dimittendforeninger:

Bankklubben,
Handelsklubben,
Handelsvidenskabelig Studieklub og
H.A.-Sammenslutningen

samt endvidere

Sektionen for Forsikring,
Sektionen for Salgsorganisation og Reklame og
Sektionen for cand. merc.'er.

Foreningen har for tiden 1.550 medlemmer.

R e k l a m e k l u b b e n

har i sæsonens løb — foruden den ordinære generalforsamling — afholdt følgende møder og arrangementer:

Lektor, dr. phil. Hakon Stangerup indledte sæsonen med foredrag om: Hvad er en Avis?

Julemødet blev afholdt hos Oscar Davidsen med det traditionelle andespil. Redaktør Hakon Bruun talte om: Public Relations i Danmark idag; i forbindelse hermed var stillet case-stories til medlemmerne, som foredragsholderen gennemgik og kritiserede.

Virksomhedsbesøg hos Nordisk Diesel A/S og Automobil-Udstillingen i Forum. Landsretssagfører Cai Berg causerede i den forbindelse om Forum-udstillingen.

Foredrag af økonomi- og arbejdsminister Jens Otto Krag: Udenrigshandel, liberalisering og told. Mødet var arrangeret i samarbejde med Erhvervsøkonomisk Forening. Cand. polit. Arne Rasmussen, Institutet for Salgsorganisation og Reklame, fortalte om instituttets forskningsvirksomhed og øvrige arbejde.

Virksomhedsbesøg i Sverige hos A/B Åkerlund & Rausing, Lund, samt A/B Tetra-Pak, Lund, hvor begge virksomhederne blev gennemgået ved et halvdagsbesøg.

Optagelsesfest for 1954' H.D.'ere hos Restaurant Nimb.

Klubben har udsendt ny og revideret medlemsfortegnelse.

Stillingsudvalget har været behjælpelig med at formidle nye stillinger til adskillige af medlemmerne.

På generalforsamlingen valgtes følgende bestyrelse:

Formand: Turistchef, civilingeniør Mogens Lichtenberg.

Næstformand: Direktør, cand. merc. Hans C. Christiansen.

Sekretær: Salgskonsulent Bent Poulsen,

Kasserer: Direktør M. Borch-Madsen.

Øvrige bestyrelsesmedlemmer: Salgschef Børge G. Christensen, fuldmægtig Robert Thorsbro, prokurist, cand. pharm. Knud Overø samt dimittendernes repræsentant for 1953 — reklamechef Jørgen Stephensen.

D e s t u d e r e n d e s R å d.

Valget fandt sted den sidste uge i oktober. Ved det konstituerende møde først i november valgtes som formand Erik Friis, H.A.D. Da han imidlertid nogen tid efter blev opfordret til at stille sig som kandidat til formandsposten i Danske Studerendes Fællesråd og blev valgt her, trak han sig til-

bage fra formandsposten på Handelshøjskolen og blev her efterfulgt af Otto Holm Jensen, også H.A.D. Forretningsudvalget fik derefter følgende sammensætning:

formand: Otto Holm Jensen,
 næstformand: Niels Erik Lundsgaard (presseudvalget),
 regnskabsfører: Børge Andresen,
 sekretær: Bent Kloth,
 Merete Thygesen-Poulsen (klubudvalget),
 Axel Bruun (praktikantudvalget),
 Bent Holtug (studieudvalget) og
 Ivar Eriksen (for norske studerende).

Da sekretæren Bent Kloth i januar forlod højskolen, blev denne post overtaget af Bent Grau. De øvrige rådsmedlemmer fordelte sig på de ovennævnte udvalg.

Den første tid prægedes som sædvanlig af forberedelserne til sommerens udvekslingsarbejde samt af arbejdet med, i samarbejde med universiteterne og Handelshøjskolen i Aarhus, at danne en AIESEC-nationalkomité for Danmark. Denne blev nedsat i marts og muliggør et snævert samarbejde på udvekslingsområdet.

Vi fik dog tid til i december at holde en fest på højskolen til fordel for studenterne i Indonesien. Den blev særdeles vellykket og indbragte et pænt overskud til formålet. — Klubudvalget forsøgte sig i foråret med en filmklub, som imidlertid blev en økonomisk fiasko på grund af den ringe tilslutning. Forårsfesten, som rådet også stod for, blev igen en succes, omend vi stadig havde underskud på dette arrangement.

I marts afholdtes den årlige AIESEC-kongres i Helsinki. To mand fra udvalget deltog i denne, hvor vi som sædvanlig fik lige så mange stillinger i udlandet, som vi kunne tilbyde i bytte her i landet. Antallet var omtrent det samme som sidste år, nemlig 60 fordelt over næsten hele det vestorienterede Europa. Af de indkomne rapporter fra vore praktikanter ses det, at udvekslingen har fundet sted med kun ganske få misforståelser, og der synes at være almindelig tilfredshed med arbejdet såvel hos de danske firmaer som hos praktikanterne selv. De danske firmaer, som gennem De studerendes Råd har modtaget udenlandske praktikanter, findes nævnt under Handelshøjskolens beretning over volontørtjenesten. De studerendes Råd udtrykker sin taknemmelighed overfor disse firmaer, som ved ansættelse af udenlandske praktikanter har gjort det muligt at sende danske studerende til lignende ansættelser i udlandet.

Redaktøren af »Stud. merc.«, Hans Jørgen Lembourn, meddelte, at han på grund af manglende tid fra semestrets udgang måtte ophøre med at være bladets redaktør. Rådet bringer her Lembourn en tak for det arbejde, han i den forløbne tid har ofret på »Stud. merc.«.

Rådet havde repræsentanter med ved forhandlingerne om dannelsen af den nye »Forening af danske Erhvervsøkonomer«, der er en sammenslutning af Handelshøjskolens dimittendorganisationer, og i den nye forenings bestyrelse har vi opnået plads for to observatører. Rådet har endvidere deltaget i det almene studenterarbejde gennem repræsentanter i de forskellige organer såsom DSF, DIS m.v.

Iøvrigt har rådet fortsat drevet de forskellige virksomheder til nytte for de studerende, såsom fællesindkøb af nye bøger, fremstilling og salg af kompendier, duplikering af studiekredsopgaver, fremskaffelse af billige abonnenter på fagblade, ligesom de studerendes dagligstue, »minimum«, fortsat er blevet forsynet med landets førende dagblade m.m.

Endelig har rådet været repræsenteret ved årsfesterne ved de tilsvarende læreanstalter i Gøteborg og Stockholm.

DE ENKELTE STUDIER

Studerende.

Handelshøjskolen besøgte i 1953/54 af ialt 2643 studerende og deltagere mod 2876 i 1952/53, der fordeler sig som følger.

Dagstudierne	333	mod 336
Specialstudierne og H.A.-studiet om aftenen	1336	» 1481
Sprogstudierne	728	» 743
Forberedelseshold til Handelshøjskolen	246	» 316
	Ialt	2643 » 2876

I efterårssemestret 2320 mod 2750.

I forårssemestret 2003 » 2172.

Antallet af studerende og deltagere under de forskellige studier var som følger:

DET ALMENE ERHVERVSØKONOMISKE STUDIUM, dagstudiet

Studerende.

Efterårssemestret	160
Forårssemestret	143

DET ALMENE ERHVERVSØKONOMISKE STUDIUM, aftenstudiet

Studerende.

Efterårssemestret	167
Forårssemestret	97

ERHVERVSØKONOMISKE SPECIALSTUDIER

1. Del af Diplomprøven:

Studerende.

Efterårssemestret	587
Forårssemestret	515

Deltagere.

Efterårssemestret	9
Forårssemestret	7

2. Del af Diplomprøven:

Bankvæsen:

Studerende.

Efterårssemestret	18
Forårssemestret	18

Deltagere.

Efterårssemestret	0
Forårssemestret	2

Forsikring:		
Studerende.		
Efterårssemestret	12	
Forårssemestret	11	
Deltagere.		
Efterårssemestret	1	
Forårssemestret	0	
Regnskabsvæsen:		
Studerende.		
Efterårssemestret	253	
Forårssemestret	251	
Deltagere.		
Efterårssemestret	5	
Forårssemestret	4	
Revision:		
Studerende.		
Efterårssemestret	102	
Forårssemestret	90	
Salgsorganisation og Reklame:		
Studerende.		
Efterårssemestret	77	
Forårssemestret	67	
Deltagere.		
Efterårssemestret	3	
Forårssemestret	2	
Udenrigshandel:		
Studerende.		
Efterårssemestret	67	
Forårssemestret	58	
Deltagere.		
Efterårssemestret	2	
Forårssemestret	1	
 HANDELSVIDENSKABELIG KANDIDATEKSAMEN		
Studerende.		
Efterårssemestret	1	
Forårssemestret	5	
 DEN TRESPROGLIGE KORRESPONDENTPRØVE		
Studerende.		
Efterårssemestret	172	
Forårssemestret	168	

DEN EENSPROGLIGE KORRESPONDENTPRØVE

Studerende.	
Efterårssemestret	483
Forårssemestret	421
Deltagere.	
Efterårssemestret	1
Forårssemestret	0

FORBEREDELSE TIL TRANSLATØREKSAMEN

Studerende.	
Efterårssemestret	76
Forårssemestret	68

FORBEREDELSE TIL SPANSKPRØVEN

Studerende.	
Efterårssemestret	116
Forårssemestret	80

PORTUGISISK

Studerende.	
Efterårssemestret	5
Forårssemestret	4

UNDERVISNING AF HANDELSSKOLELÆRERE

Deltagere.	
Efterårssemestret	24
Forårssemestret	7

FORBEREDELSESHOLD TIL HANDELSHØJSKOLEN

Studerende:	
Efterårssemestret	246
Forårssemestret	193

DET ALMENE ERHVERVSØKONOMISKE STUDIUM

Dagstudiet.

I efterårssemestret 1953 blev der optaget 62 nye studerende.

I marts/april 1954 indstillede 12 studerende, der havde læst efter den gamle studieordning, sig til den erhvervsøkonomiske eksamen. Eksamen blev bestået af 7.

Efter den nye studieordning afholdes erhvervsøkonomisk eksamen nu i maj/juni, og her indstillede 48 studerende sig, hvoraf 41 bestod eksamen.

Til prøverne i sprog, der afholdtes ved udgangen af 4. semester, indstillede sig 23 danske studerende til engelsk hvoraf 15 som andet sprog havde valgt tysk, 2 spansk og 7 fransk. 1 norsk studerende, som i 1953 havde indstillet sig til engelsk, indstillede sig i 4. semester til fransk.

9 norske studerende på 2. semester indstillede sig til engelsk og 7 af disse tillige i tysk.

Til den i studieplanen fastsatte 2 måneders volontørtjeneste for de studerende, der ikke inden deres optagelse på Handelshøjskolen har været i praksis samt til praktikanttjeneste for udlændinge, har efterfølgende firmaer taget imod studerende i sommerferien:

Auto Union GmbH, Düsseldorf, Tyskland.
 Paris Match, Paris.
 Société de L'air Liquide, Paris.
 OY Pohjoismaiden Yhdyspankki, Helsinki.
 Cie Générale des Industries Textiles, Paris.
 Grün & Bilfinger AG, Mannheim.
 Crédit Lyonnais, Paris.
 Maschinenfabrik Heid AG, Wien.
 Kansallis-Osake-Pankki, Helsinki.
 Nederlandsche Handel-Mij, Amsterdam.
 Bigard Freres, Ventes, Paris.
 Credit Commercial de France, Paris.
 Der Photo-Porst, Nürnberg.
 De Twentsche Bank, Amsterdam.
 Allan N. V., Rotterdam.
 Société des Pétroles Shell Berre, Paris.
 Saarbergwerke, Saarbrücken.
 Banque de Paris & de Pays Bas, Paris.
 Etablissement Gersel, Paris.
 Schweizerrische Rückversicherungsgesellschaft, Zürich.
 Daimler-Benz AG, Werke, Berlin.
 Electricité de France, Paris.
 OY Karl Fazer AB, Helsinki.
 Anderson, Clayton & Co., Paris.
 Friedrichshütte AG, Herdorf-Sieg.
 Bergerat Monnayers & Co., La Plaine Saint Denis.
 Bankverein Westdeutschlands AG, Düsseldorf.
 Interimpex, Skopje.
 OY Machinery, Helsinki.
 Westdeutsche Kaufhof AG, Nürnberg.
 Kaufhof AG, Köln.
 Aux Trois Quartiers, Paris.
 Milchhof, München.
 Cats-Neparofa, Rotterdam.
 Oestereichische Alpine Montagegesellschaft, Eisenerz.
 Bentler-Werke AG, Bielefeld.

Solitaire Produits D'Entretien, Levallois-Perret-Frankrig.
 N.V. Magazijn »De Bijenkorf«, Amsterdam C, Holland.
 ED. Geistlich Söhne A.G., Schlieren bei Zürich, Schweiz.
 Esso Standard A.A.F., Paris, Frankrig.
 Maschinenfabrik Augsburg-Nürnberg A.G., Nürnberg, Tyskland.
 Oesterr. Stickstoffwerke A.G., Lenz/Donau, Østrig.
 Süddeutsche Kabelwerke, Mannheim, Tyskland.
 Société Nouvelle de papeterie, Paris, Frankrig.
 Stadtwerke, Bonn, Tyskland.
 Les Etablissements le Bourgeois, Paris Frankrig.
 Allgemeine Elektrizitätsgesellschaft, Berlin Grünewald, Tyskland.
 Bergwerkgesellschaft Hibernia A.G., Münster, Tyskland.
 Le Printemps, Paris, Frankrig.
 Société Arma s.a.r.l, Frankrig.

A/S Aarsleff & Co., Skodsborg.
 A/S Atlas Maskinfabrik, København.
 Automatic A/S, København.
 Berlingske Tidende, København.
 Cand. Pharm. Bie & Bertsen, København.
 Carlsberg Bryggerierne, København.
 A/S Dansk Cement Central, København.
 Vilh. Christiansen A/S, København.
 Den Danske Landmandsbank, København.
 De Danske Spritfabrikker, København.
 Det Danske Stålvalseværk A/S, Frederiksværk.
 Det Danske Trælastkompagni A/S, København.
 Fog & Mørup A/S, København.
 R. Færch A/S, København og Holstebro.
 Peter F. Heering, København.
 Hellesens Enke & V. Ludvigsen Ltd., København.
 Helsingør Skibsværft & Maskinbyggeri A/S, Helsingør.
 S. Houlberg A/S, København.
 A/S Importøren, København.
 Jernkontoret A/S, København.
 Peter Jensen A/S, København.
 Jydsk Ilt- og Acetylgasfabrik, Horsens.
 A/S Kjøbenhavns Handelsbank, København.
 Laurits Knudsen, Mekanisk Etablissement, København.
 Kodak A/S, København.
 Lama A/S, Ørholm.
 Forsikringsselskabet National, København.
 A/S Magneto, København.

E. Nobel, København.
 Novitas A/S, København.
 Panther-Sko, Dansk Læder og Skotøjsindustri, København.
 A/S Holger Petersen, København.
 Fabrikken Plastica A/S, København.
 A/S Poulsen & Ragocy, København.
 Poul Rützou & Co. A/S, København.
 Rørkær A/S, København.
 Sadolin & Holmblad Ltd., København.
 Schackenborg Gods, Møgeltønder.
 F. L. Smidth & Co., København.
 Strange Hansen, Lyngby.
 A/S Tuborg Bryggerier, Hellerup.
 P. Wulff A/S, København.

Den væsentligste del af engagementerne er foretaget af De studerendes Råds praktikantudvalg. Resten af stillingerne har Handelshøjskolen og i visse tilfælde de studerende selv skaffet.

Som censorer ved den erhvervsøkonomiske eksamen medvirkede i:

Erhvervsøkonomi: Direktør Bernh. Baaring H. A., distributionschef, cand. merc. Poul B. Christensen, departementschef, cand. polit. Einar Cohn, direktør, civilingeniør Svend Mansted H. D., lektor, cand. polit. P. Sveistrup og sekretær, cand. merc. A. Villemoes.
 Nationaløkonomi med statistik: Departementschef, cand. polit. Hans P. Gøtrik og grosserer, cand. polit. Anton E. Nielsen.
 Erhvervsret: Professor, dr. jur. Stig Juul og vekselerer, cand. jur. Flemming G. Wulff.
 Statistik: Professor, dr. phil. A. Hjorth Hald og direktør, cand. polit. Kjeld Johansen.
 Engelsk: Mag. art. H. Kossmann og kontorchef Karl Olsen.
 Tysk: Undervisningsinspektør, dr. phil. A. Højberg Christensen og kontorchef, translator, cand. jur. H. Friis Møller.
 Fransk: Kontorchef, translator Holger Larsen og professor, dr. phil. Holger Sten.
 Spansk: Direktør, konsul H. V. Boye og direktør Poul Sørensen H. A.
 Kulturhistorie: Dr. phil. & jur. J. Himmelstrup.

DET ALMENE ERHVERVSØKONOMISKE STUDIUM

Aftenstudiet.

I 1953/54 var der en tilgang af 30 nye studerende.

Til 1. del af den erhvervsøkonomiske eksamen, der afholdtes i maj/juni 1954, indstillede der sig 22 studerende, hvoraf 17 bestod eksamen. Til

2. del, som affholdtes i marts/april 1954, indstillede der sig 22, hvoraf 20 bestod eksamen.

Som censorer ved 1. del af den erhvervsøkonomiske eksamen medvirkede i:

Erhvervsøkonomi: Distributionschef, cand. merc. Poul B. Christensen, departementschef, cand. polit. Einar Cohn, statsaut. revisor, cand. merc. H. Hjernø Jeppesen, lektor, cand. polit. P. Sveistrup og sekretær, cand. merc. A. Villemoes.

Nationaløkonomi: Kontorchef, cand. polit. Hans P. Gøtrik og grosserer, cand. polit. Anton E. Nielsen.

Erhvervsret: Professor, dr. jur. Stig Juul og vekselærer, cand. jur. Flemming G. Wulff.

Statistik: Professor, dr. phil. A. Hjorth Hald og direktør, cand. polit. Kjeld Johansen.

Som censorer ved 2. del af den erhvervsøkonomiske eksamen medvirkede i:

Erhvervsøkonomi: Direktør Bernh. Baaring H. A., distributionschef, cand. merc. Poul B. Christensen, departementschef, cand. polit. Einar Cohn, lektor, cand. polit. P. Sveistrup og sekretær, cand. merc. A. Villemoes.

Nationaløkonomi: Departementschef, cand. polit. Hans P. Gøtrik og grosserer, cand. polit. Anton E. Nielsen.

ERHVERVSØKONOMISKE SPECIALSTUDIER

Til specialstudierne var der i 1953/54 en tilgang af 261 nye studerende.

Til 1. del af diplomprøven, som er fælles for alle studerende, indstillede sig under alle specialer 228 studerende, hvoraf 140 bestod. Til 2. del af diplomprøven, hvor de studerende er fordelt på specialer, indstillede sig 207 studerende, hvoraf 103 bestod. Fordelingen på de forskellige specialer var:

	Indstillet	Bestået
Bankvæsen	11	9
Forsikring	6	5
Regnskabsvæsen	127	41
Salgsorganisation og reklame	29	16
Udenrigshandel	34	32

Som censorer ved 1. del af diplomprøven medvirkede i:

Erhvervsøkonomi: Distributionschef, cand. merc. Poul B. Christensen, direktør, cand. polit. Poul Norsman H. D., kontorchef, cand. polit.

- Rigmor Skade, lektor, cand. polit. P. Svejstrup, cand. oecon. Carl E. Sørensen og sekretær, cand. merc. A. Villemoes.
- Nationaløkonomi: Kontorchef, cand. polit. Svend Andersen, underdirektør, cand. polit. Kjeld Christensen, direktør, cand. polit. Otto Müller og grosserer, cand. polit. Anton E. Nielsen.
- Erhvervsret: Departementschef H. Jespersen, retspræsident Kaj Mundt og afdelingschef P. Villadsen.
- Statistik: Professor, dr. phil. A. Hjorth Hald og direktør, cand. polit. Kjeld Johansen.

Som censorer ved 2. del af diplomprøven medvirkede i:

- Bankvæsen: Departementschef Einar Cohn og underdirektør, cand. jur. R. Kæstel.
- Forsikring: Underdirektør, dr. polit. Paul Johansen, højesteretssagfører Oluf Petersen og direktør Sv. Schönecker.
- Regnskabsvæsen: Statsaut. revisor J. Boesberg, statsaut. revisor F. Dühring, kontorchef, cand. jur. C. Helkett, professor, dr. jur. Stig Juul, direktør Gunnar Jørgensen H. D., højesteretssagfører E. Behrendt-Poulsen, vekselerer, cand. jur. Flemming G. Wulff og direktør Willy Schmidt H. A.
- Salgsorganisation og reklame: Distributionschef, cand. merc. Poul B. Christensen, prokurist Svend A. Holbæk, turistchef, cand. polyt. Mogens Lichtenberg H. D. og redaktør Roger Nielsen.
- Udenrigshandel: Direktør Jørgen Hooge H. D., professor, dr. jur. Stig Juul og direktør, cand. polit. Otto Müller.

DET TRESPROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIUM

I efterårssemestret 1953 blev der optaget 98 nye studerende.

Til den tresproglige korrespondenteksamen indstillede sig 73 studerende, hvoraf 67 bestod.

Som censorer ved den tresproglige korrespondenteksamen medvirkede i:

- Engelsk: Lektor, dr. phil. Alf Brahe, direktør H. O. Damgaard-Nielsen og translator Paul Monrad.
- Fransk: Civilingeniør Jean Eilertsen og lektor N. Chr. Nielsen.
- Tysk: Undervisningsinspektør, dr. phil. A. Højberg Christensen og kontorchef, translator, cand. jur. H. Friis Møller.
- Spansk: Direktør, konsul H. V. Boye og translator, dr. phil. Carl Bratli.
- Dansk, engelsk og tysk stenografi samt maskinskrivning: Kontorchef, translator fru Ester Brinch og adjunkt, cand. mag. J. Borch Madsen.
- Bogføring: Underdirektør, statsaut. revisor Svend Larsen.
- Erhvervsret: Retspræsident Kaj Mundt og vekselerer, cand. jur. Flemming G. Wulff.

DET EENSPROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIUM

I 1953/54 var der en tilgang af 261 nye studerende.

Til korrespondenteksamen indstillede sig ialt 183 studerende, hvoraf 148 bestod.

Under engelsk blev der optaget 149 nye studerende, under fransk 36, under spansk 22 og under tysk 54 nye studerende.

Til korrespondenteksamen i engelsk indstillede sig 112 studerende, hvoraf 91 bestod.

Til korrespondenteksamen i fransk indstillede sig 32 studerende, hvoraf 28 bestod.

Til korrespondenteksamen i portugisisk indstillede sig 3 studerende, hvoraf 2 bestod.

Til korrespondenteksamen i spansk indstillede sig 8 studerende, der alle bestod.

Til korrespondenteksamen i tysk indstillede sig 28 studerende, hvoraf 22 bestod.

Som censorer ved den eensproglige korrespondenteksamen medvirkede i:

Engelsk: Mag. art. H. Kossmann, translatør Paul Monrad, lektor F. T. Mouridsen og kontorchef Richard Riim.

Fransk: Direktør K. Sonne-Hansen og professor, dr. phil. Holger Sten.

Portugisisk: Grosserer Viggo H. Olsen og professor, dr. phil. Holger Sten.

Spansk: Translatør, dr. phil. Carl Bratli og underdirektør Poul Sørensen H. A.

Tysk: Undervisningsinspektør, dr. phil. A. Højberg Christensen og kontorchef, translatør, cand. jur. H. Friis Møller.

FORBEREDELSE TIL TRANSLATØREKSAMEN

Der var i 1953/54 en tilgang af 19 studerende.

Under engelsk blev der optaget 14 nye studerende og under fransk 5.

Til translatøreksamen i engelsk indstillede 1 studerende sig, der bestod.

Til translatøreksamen i fransk indstillede sig 4 studerende, hvoraf ingen bestod.

Til translatøreksamen i spansk indstillede sig 4 studerende, hvoraf 1 bestod.

I maj 1954 afholdtes prøve i retslære for de studerende i yngste translatørklasse. Prøven blev bestået af 5 studerende.

PRØVEN I PORTUGISISK

Til prøven i portugisisk indstillede sig 4 studerende, hvoraf 3 bestod. Som censorer medvirkede: Grosserer Viggo H. Olsen og professor, dr. phil. Holger Sten.

PRØVEN I SPANSK

Under forberedelsen til spanskprøven blev der optaget 74 nye studerende.

Til spanskprøven indstillede sig 28 studerende, hvoraf 25 bestod.

Som censorer ved spanskprøven medvirkede: Translatør, dr. phil. Carl Bratli og underdirektør Poul Sørensen H. A.

UDDANNELSE AF HANDELSSKOLELÆRERE

I efterårssemestret 1953 afholdtes forelæsninger over handelsskolernes organisation og over didaktik for dem, der ønsker at forberede sig til faglærereksamen i handelsfag. Forelæsningerne holdtes af direktør for handelsskoleundervisningen, cand. mag. Osvald Larsen, og de afsluttedes med en prøve.

Udover disse forelæsninger har der i det forløbne år været afholdt øvelser i fonetik og grammatik i engelsk, fransk og tysk. Også denne undervisning blev afsluttet med prøver.

EKSAMINER

Følgende bestod den erhvervsøkonomiske eksamen
(dagstudium):

Anfinsen, Gunnar	mg
Andreassen, Jacob	mg÷
Askheim, Lars	mg
Asmussen, Kirsten	mg÷
Benestad, Håkon	g+
Bertelsen, Ole	g+
Bolvig, Poul	mg÷
Christensen, Ib Georg	mg
Christensen, Jørgen Schou	g+
Christoffersen, Grethe	g+
Enger, Asmund	mg÷
Fjelstad, Per	mg
Fremmelevholm, Niels Hansen	g+
Gjesdal, Thorlief	mg÷
Gyland, Bjørn	mg÷
Håland, Gunnar	mg
Halse, Ivar Kjell	mg÷
Hansen, Hugo Birger	g+
Hansen, Poul Holdt	g+
Hansen, Sigmund	mg÷
Hansen, Thor Minor	mg÷
Hatlø, Thorgeir	g+
Hartz, Torben	g+
Jacobsen, Knut	g+
Jensen, Holger	g+
Jensen, Poul Birger	mg÷
Johansen, Jørgen Ulrik	g+
Jørgensen, Jørgen	g+
Kjædegaard, Ole	mg÷
Knudsen, Christen Føns	mg÷
Kristoffersen, Erik Grau	g+
Lei, Helge	g+
Mogensen, Ole	g+
Nielsen, Ib Bigum	g+
Nielsen, John	g+
Nielsen, Kaj Flemming	g+
Nielsen, Leif	mg÷
Petersen, Aage Villy	g+

Oxe-Pedersen, Ejvind	mg+
Ringvold, Robert	mg
Rohde-Jensen, Bent	mg÷
Schjetne, Tor Cecil	mg
Skjetne, Tormod	g+
Skjæveland, Sverre	mg÷
Sundt, Lars Peter	mg
Ulvatne, Trygve	g+
Yorke, Eric	g+
Øvrebros, Halvard	mg

(Aftenstudium)

Bentzen, Mogens Daugaard	g+
Brøndberg-Jørgensen, Arne	g+
Faxøe, Henning	mg
Flindthardt, Poul	mg
Hansen, Kai Rosenthal	mg+
Hedegaard, Erik	g+
Jacobsen, Ernst Høy	g+
Jansen, Kjartan	mg
Jensen, Jens Hvelplund	mg÷
Knudsen, Bruno Brammer	mg÷
Knudsen, Leif	g+
Kristensen, Ove Verwohlt	mg÷
Most, Jørgen	g+
Nielsen, Palle Mogens	mg
Olfert, Bent Børge	mg
Olsen, Erik Kjeld	mg
Sørensen, Børge	mg÷
Sørensen, Erik Lützen	mg÷
Thulesen, Svend Aage	g+
Wittrup, Tage	g+

Følgende bestod diplomprøven:

Bankvæsen:

Andersen, Josef Tage	mg+
Bennedsen, Arne	mg÷
Bisgaard, Walther	g+
Dam-Jensen, Erik	mg÷
Hansen, Agner	mg+
Nielsen, Knud	mg÷
Pedersen, Henning	g+
Walther, Mogens	g+
Wammen, Jacob Børge	ug÷

Forsikring:

Mathiesen, Louis	mg÷
Pedersen, Vagn Ingemann	g+
Rosell, Lars	g+
Thielemann, Jørgen	g+
Tjellesen, Tjell	mg+

Regnskabsvæsen:

Almer, Jørgen	mg
Andersen, Henning	g+
Andreassen, Odd	mg
Boysen, Hans	g+
Bregnballe, Ancker	mg÷
Christiansen, Hans Chr.	mg÷
Gribel, Erik	mg÷
Græbe, Knud	mg÷
Haakonsen, Erik	mg÷
Haarløv, Gunnar	g+
Hansen, Erik Willmann	mg÷
Hansen, Laurids	g+
Ipsen, Bent Stange	mg
Jacobsen, Eiler	mg÷
Jarsing, Ejnar	mg÷
Jensen, Bent	mg
Jensen, Flemming	g+
Jørgensen, Bent Alexander	mg÷
Larsen, Bendt	g+
Larsen, Bendt Harms	mg÷
Larsen, Poul	mg÷
Lustrup, Anton	g+
Lønstrup, Christian	g+
Martini, Hubert	g+
Nielsen, Bendt Jørgen	mg÷
Nielsen, Ivar Karsten	mg÷
Nielsen, Mogens	mg÷
Nielsen, Preben Pilgaard	mg
Nissen, Eigill Reinholdt	mg÷
Nørgaard, Henrik	g+
Nørgaard, Verner	g+
Olsen, Ejnar Birkedal	mg
Olsen, Henning	mg÷
Pitters, Peter	mg÷
Rasmussen, Erik Preben	g+

Rasmussen, Gunnar Edgard	mg÷
Schultze, Poul	g+
Sørensen, Aage	g+
Sørensen, Orla	mg÷
Thyregod, Aage	g+
Winkler, Manasse	mg÷

Salgsorganisation og reklame:

Aabeck, Allan	mg÷
Andersen, Hans Jørgen	mg÷
Gadving, Eigil	g+
Hansen, Aage Bern	g+
Hjort, Niels Jørgen	mg÷
Jensen, Knud Kuld	mg
Mansted, Ebbbe	mg
Moe, Ivar	mg÷
Nelleberg, Poul Johan	g+
Nielsen, Gert Knud	g+
Olesen, Mogens Poul	g+
Petersen, Hans Lund	mg÷
Rasmussen, Børge Hans	mg
Sjøberg, Jørgen	mg÷
Skalberg, Jørgen	mg÷
Tønnesen, Poul	g+

Udenrigshandel:

Bogh, Bodil	g+
Brix, Egon	g+
Brodersen, Ernst	mg÷
Carlsen, Eiler	mg÷
Christensen, Haagen	mg÷
Cordes, Jens	g+
Dahlmann, Tony	mg÷
Gårholt, Ralph	g+
Gad, Kay	mg
Harders, Kaj-Verner	mg÷
Harup-Hansen, Bent	mg÷
Helsted-Jørgensen, Mogens	g+
Hjort-Hansen, Ib	mg÷
Ivarson, Thorfinn	mg
Jørgensen, Aksel Vagn	mg÷
Jørgensen, Erling Ingemann	mg
Kryger, Anton	mg+
Landberg, Leif	mg+

Larsen, Erik	mg÷
Lindland, Einar	g+
Lund, Børge	mg÷
Madelaire, Carton	mg+
Olsen, Aage Højer	mg÷
Olsen, Ib Vagn	g+
Olsen, Jørgen Birch	mg÷
Petersen, Jørgen	mg+
Petersen, Morten	mg+
Poulsen, Ernst	mg
Rierner, Frantz	mg÷
Thorsted, Ejvind	mg
Toft, Arne	mg÷
Widunok, Albin	mg÷

Cand. merc.-eksamen blev bestået af:

Andersen, Egon

Følgende bestod den tresproglige korrespondenteksamen:

Ammentorp, Karen Marie	mg÷
Andersen, Jytte	g+
Andersen, Lis Palsø	mg
Andersen, Mona Bay	g+
Bengtson, Lise	mg
Bing, Hanne	mg÷
Blicher-Nielsen, Kirsten	mg
Borring, Lene	mg+
Brinch, Kirsten	mg÷
Bruun, Agnete	ug÷
Christiansen, Helle Leth	mg
Christiansen, Lis Bente	mg
Chrom, Kirsten	g+
Dahlberg, Bente	mg
Damgaard, Gyda	mg
Dybsted, Kirsten	mg+
Emborg, Thora	mg
Foverskov, Lise	g+
Freund, Grethe	mg
Graabæk, Jytte	mg÷
Graversen, Gyrite	mg
Hagen, Ragnar	mg÷
Hansen, Bente Ruth	mg
Hansen, Birte	mg÷

Hansen, Else	mg÷
Hansen, Inger Lise	mg+
Hansen, Ingrid	mg+
Hansen, Ingrid Gunhild	mg
Hansen, Jytte Blum	mg÷
Haslund, Else Ek	mg÷
Heiberg-Jürgensen, Bodil	mg+
Hess, Karen Margrethe	mg+
Hofman-Bang, Jette	mg÷
Jensen, Hanne	mg+
Jensen-Fangel, Kirsten	mg+
Johansen, Dagmar Elisabeth	g+
Johnsen, Else Dorrit	g+
Kjær, Else Margrethe	g+
Knudsen, Lise	g+
Kold, Hanne	mg
Konradsen, Else	mg+
Larsen, Inge Marie	mg÷
Lausen, Jytte Düring	mg÷
Leth-Nielsen, Kirsten	mg
Lund, Lise	mg÷
Møller, Bente Nordentoft	mg+
Nelson, Lula	g+
Nielsen, Bodil Margrethe	mg
Nielsen, Kirsten	mg÷
Nielsen, Lisa Steen	mg+
Othel, Ingeborg	mg+
Panduro, Birte	mg÷
Petersen, Elsebeth Kjeldgaard	mg+
Petersen, Kirsten	g+
Petersen, Kirsten Thy	mg
Poulsen, Merete Thygesen	mg
Rungby, Annalise	mg+
Rørbæk-Petersen, Jytte	g+
Sommer, Birgit	g+
Steffensen, Karna Torp	mg
Sørensen, Lis Søgaard	mg
Thomsen, Inga	mg
Thomsen, Lis	ug÷
Thygesen, Ellen	mg÷
Vangsted, Elena Grethe	mg÷
Vestergaard, Ellen	mg
Zwiller, Birgit	mg

Følgende bestod den eensproglige korrespondenteks-
a m e n:

Engelsk:

Andersen, Agnete Mathilde	mg
Andersen, Bodil Folmer	mg
Andersen, Grete Kastrup	mg+
Andersen, Ingelise	mg+
Andersen, Inger Elisabeth	mg
Andersen, Kirsten Vibeke	mg+
Bagger, Hans	mg+
Bengtsson, Marie Louise	mg+
Brøndum, Doris	mg
Brønnum-Carlsen, Birthe	mg
Børgesen, Ellen	mg
Christensen, Birgit Lykke	mg+
Christensen, Eva Toft	mg+
Christensen, Hanne Steen	mg+
Christiansen, Karl Heinz	mg
Christiansen, Sonja Margrethe	mg
Dahl, Else	mg
Dewulff, Hanne	mg
Ejrnæs, Else Marie	mg+
Enemark, Inga	mg
Ewald, Inger Steen	mg
Frankert, Bodil	mg
Frederiksen, John Preben.....	mg
Fuglsang, Eigil	ug+
Garvin, Tove	ug+
Grandjean-Thomsen, Allan	mg+
Hansen, Birger Svenning	mg+
Hansen, Erling	mg+
Hansen, Hans Henning	mg+
Hansen, Inger-Lise Hjort	mg
Hansen, Inge-Merete	mg+
Hansen, Jens Christian	mg+
Hansen, Lilly Margrethe	mg
Hemmingsen, Else	mg+
Henriksen, Mogens	mg+
Holm, Inge Birgit	mg+
Jensen, John Ebert	mg+
Jensen, Tove	mg
Johansen, Eva Bang	ug+
Johansen, Helga Agnes	mg+

Josephsen, Niels Oscar	mg÷
Jørgensen, Ebba	ug÷
Jørgensen, Inga Vivian	mg÷
Kauffmann-Petersen, Inger Lillian.....	mg÷
Kjær, Elisabeth	mg+
Knudsen, Bodil Thonning	mg
Knudsen, Svend	mg
Lillholm, Børge	mg
Madsen, Inger	mg÷
Madsen, Vikka Else	mg÷
Mathiasen, Hans	mg÷
Møller, Kirsten Sofie	mg
Mortensen, Sillas Knud	mg+
Mortensen, Svend Erik	mg+
Møgelberg, Tommy	mg
Møller, Louis Thonsig	mg÷
Nicolajsen, Aase	mg
Nielsen, Birgit Bastholm	mg÷
Nielsen, Jørgen Bagenkop	mg+
Nielsen, Knud	ug÷
Nørgaard, Hans	mg+
Olesen, Kaj	mg÷
Pabst, Inge Aase	mg+
Petersen, Else Margrethe	ug÷
Pedersen, Kaj Ludvig	mg+
Pedersen, Ruth	mg
Philipsen, Inger Lise	mg
Poulsen, Edith	mg÷
Preiler, Sonja Annelise	mg÷
Pryn, Ole Richard	mg+
Rasmussen, Tove	mg+
Rishøj, Børge	mg÷
Saxild, Ulla Lisa	mg+
Schmit-Jensen, Birgit	mg÷
Snogdahl, Kirsten	mg
Sparring-Pedersen, Merete	mg÷
Stemark, Inger	ug÷
Sørensen, Inger	mg÷
Taulø, Kjeld Martin	mg
Thomsen, Mogens Mikael	mg
Thomsen, Ove	mg÷
Thrones, Leif	mg÷
Thordal, Anna Else	mg÷

Toft, Lars	mg÷
Tversted, Carl	mg
Veistrup, Hanne	mg÷
Visholm, Folmer	mg÷
Witt, Rita	mg÷
Vogelius, Birgit	mg÷
Wroblewski, Ivan	mg
Zerlang, Agnete	mg÷

Fransk:

Andreasen, Kirsten	mg
Bredkjær, Ruth	mg
Glaring, Thora	mg
Grove, Miriam	mg
Hammer, Ursula	mg +
Hammerfeldt, India	mg +
Hastrup, Kirsten	mg +
Henriksen, Mimi	mg
Jensen, Inga	mg÷
Jensen, Thomas Skram	mg÷
Johansen, Tove Edith	mg
Jørgensen, Bent Johs. Preben	mg÷
Jørgensen, Willy Knud	mg +
Karsten, Bertel	mg
Knudsen, Aase Baltzer	mg÷
Knudsen, Villy	mg
Langhede, Frode	mg÷
Madsen, Christiane	mg
Nielsen, Knud G. Sauermilch	mg
Olsen, Helge Jørgen	mg÷
Opager, Annie	mg
Pedersen, Henning	mg
Permin, Fanny	mg
Simonsen, Ove Knud	mg
Søndersted, Birthe	mg
Sørensen, Joan Elisabeth	ug÷
Vendelsøe, Jørgen	mg÷
Vikelgaard, Børge Kirkegaard	mg +

Portugisisk:

Jørgensen, Frede	ug÷
Rud-Hansen, Helge	mg +

Spansk:

Barret-Humle, Rita	mg
Frost, Kirsten Elisabeth	mg+
Jochumsen, Svend Marius	mg+
Jørgensen, Eva	mg+
Norsker, Leif	mg+
Pedersen, William Holst	mg
Trolle-Christensen, Svend Aage	mg+
Tversted, Carl	mg

Tysk:

Aarup, Inge	ug+
Buus, Aase	mg+
Christensen, Bent Johan	mg
Clausen, Lissa Smidt	mg+
Enggaard, Elsbeth	mg
Falkenstein, Jørgen	mg+
Frisenette-Hansen, Inge	mg+
Hansen, Erling	mg+
Holmstrup, Jytte	mg
Holten-Møller, Jørn	mg+
Jensen, Dorte	mg
Jensen, Johanne Schou	mg+
Jürgensen, Edith	mg
Jørgensen, Arne Werner	mg+
Olsen, Elin Kirsten	ug+
Petersen, Børge Damgaard	mg+
Pedersen, Kate Bernth	mg+
Riis, Britta	mg+
Sparring-Petersen, Merete	mg
Stokholm, Georg	mg+
Stokholm, Ulla	mg
Taloff, Christine	mg

Følgende bestod prøven i portugisisk:

Blasius, Bent	mg+
Hansen, Gunner Elkjær	g+
Simonsen, Bent Kjærgaard	mg+

Spanskprøven:

Andersen, Anne Marie	g+
Fischer-Møller, Sonja	mg
Fougt, Knud	g+

Gottlieb, Ib	mg÷
Halager, Ingrid	mg÷
Hansen, Leif Trygve	mg÷
Helvard, Poul	ug÷
Hildebrandt, Grethe	mg÷
Hylgaard-Nielsen, Niels Erik	ug÷
Jacobsen, Bent	g+
Jensen, Erik Brove	ug÷
Jensen, Ritta	mg÷
Josephsen, Paul Frederik	mg+
Jørgensen, Herluf Stahl	ug÷
Kjær, Ingelise	mg÷
Kondrup, Ib	mg÷
Lundby, Svend	mg+
Madsen, Poul Alfred	mg÷
Novella, Jose	mg÷
Olesen, Egon	mg÷
Olsen, Gudrun	mg
Pedersen, Sigrid Anker	mg+
Schmidt, Lilli	mg
Smit, Ole Jørgen	mg÷
Strøbech, Jens Martin	mg

Eksaminer afholdt af handelsministeriet.

Revisoreksamen:

Ved den teoretiske del af revisoreksamen (afholdt i foråret 1954) bestod følgende, der i forvejen havde diplomprøven i regnskabsvæsen, prøven i revisionsteknik:

Andersen, Jens Otto Birkedahl
 Arp, Kaj Ingemann
 Bihlet, Bent Andreas
 Daugaard-Petersen, Jens Aage
 Deiberg, Hans Erling
 Foighel, Siegfried
 Gunslev, Kai Hellmers
 Hansen, Gustav Egon
 Holm, David Jens Christian
 Houberg, Christian Amby
 Jensen, Poul Erik
 Juhl, Erik Bent Viggo
 Kliim, Arne
 Kromann, Kristian Minor

Meyerheim, Claus Dieter
 Monkjær, Vagn Ingemann
 Møller, Mogens Laus
 Nielsen, Knud Børge
 Nørgård, Bent
 Pedersen, Otto Peter
 Petersen, Arne From
 Petersen, Jan Isbrandt
 Poulsen, Aage Christian Enghusen
 Vangsø, Ib Olaf
 Weile, Ole Thøger
 Werge, Erik Carl Frederik
 Westh, Ove Johannes.

Den praktiske del af prøven for statsautoriserede revisorer (afholdt i 1953/54) blev bestået af følgende, der i forvejen havde diplomprøven i regnskabsvæsen:

Andersen, Karl Frederik
 Borg, Børge Valdemar
 Christensen, Erik
 Frederiksen, Kay
 Gam, Poul
 Hendriksen, Jørgen Richardt
 Jensen, Hans Peter
 Lykkegaard, Knud
 Maagensen, Aage Ludvig Gade
 Nissen, Flemming Valeur
 Pedersen, Albert Peder Edvard
 Petersen, Ernst Peter Moiniche
 Petersen, Mogens Aagaard
 Rasmussen, Palle
 Skøtt, Johannes.

Translatørexamen blev i 1954 bestået af følgende:

	Hovedkarakter
	Points
<i>Engelsk:</i> Jensen, Jørgen Klinth	66
<i>Spansk:</i> Vorsmark, Palle	67

LITTERÆRE ARBEJDER
AF HANDELSHØJSKOLENS LÆRERE AUGUST 1953—JULI 1954

Professorer.

Kjær Hansen, Max, dr.

- Annoncemarkedets reaktioner. Kbh. 1953. 90 s.
Økonomen Ludvig Holberg. Kbh. 1954. 68 s.
Efterspørgselen efter radioer i Danmark. Kbh. 1954. 82 s. (s.m. Arne Rasmussen).
Hvorfor er den danske omsætning af pelsværk faldet til en trediedel fra 1947 til 1951? (Det danske marked 1953, nr. 3, s. 151—75).
Mærkevareannoncering og detailhandelsannoncering i danske dagblade (sammesteds 1954, nr. 2, s. 104—08).

Docenter.

Aagesen, Aage, dr. phil.

- Spanien og De canariske Øer (Vor klode, hft. 8, 1954, s. 450—73).
J. P. Trap: Danmark. 5. udg. Frederiksborg amt, 1953, og Holbæk amt, 1954, afsnittene: Kulturgeografi, befolkningsfordeling, byernes geografi og topografi, jernbaner. Ca. 50 s.
A geographical study on the population of the Danish Northfrisian Islands (Geografisk tidsskrift bd. 52, 1953, s. 1—10).
Mehnès. En marokkansk storby (Kulturgeografi 1953, s. 161—67).

Alkjær, Ejler

- Danske chancer i Sydamerika (Det danske marked 1953, nr. 4, s. 193—203).
Den nye erhvervstælling — hvad er den værd? (sammesteds 1954, nr. 1, s. 15—25).
Eksportreklame i underudviklede lande (sammesteds 1954, nr. 2, s. 95—104).
Der Stand und die Entwicklung der Betriebswirtschaftslehre in Skandinavien (Der österreichische Betriebswirt 1953, nr. 3/4, s. 153—169). —169).

Høybye, Poul, dr. phil.

- Levende ord fra døde sprog. Kbh. 1953. 54 s.
Dansk-fransk suppleringsordbog. Kbh. 1953. 188 s. (s.m. A. Blinkenberg).

Korrespondance på fem sprog. Engelsk, tysk, fransk, italiensk og spansk. Kbh. 1953. 79 s. (s.m. flere).
Oversættermaskinen (Berlingske aftenavis 2. marts 1954).

Winding, Poul

A report on monetary policy in Iraq. By Carl Iversen, assisted by P. W. and Poul Nørregaard Rasmussen. Kbh. 1954. 331 s.
Den internationale økonomiske situation (Økonomi og politik 1953, nr. 1, s. 44—68, nr. 2, s. 156—80, nr. 3, s. 261—78, nr. 4, s. 345—59, 1954, nr. 1, s. 58—77).
Japans økonomi siden 2. verdenskrig (sammesteds 1953, nr. 2, s. 128—48).
Ændringer i den økonomiske politik i Sovjetunionen (sammesteds 1953, nr. 3, s. 335—44).
Østeuropas økonomiske udvikling (sammesteds 1954, nr. 1, s. 41—52).

Lektorer.

Agersnap, Torben, cand. oecon.

Samfundets industrialisering — Familiens stilling under industrialiseringen — Den gifte kvindes stilling under industrialiseringen (Fællesanlæg til lettelse af hjemmets arbejde. Betænkning afgivet af Boligministeriets udvalg vedrørende kollektive anlæg. Bd. 1. Kbh. 1954, kap. 2—4, s. 20—36).
To undersøgelser over hyrevognstrafik. (Det danske marked 1953, nr. 2, s. 83—93).

Banke, Niels, underdirektør, cand. polit.

Debatten om monopollovforslaget (Handelsvidenskabeligt tidsskrift 1954, nr. 103/04, s. 1—15).
Ved Adam Smiths grav (Nationaløkonomisk tidsskrift 1954, nr. 1/2, s. 1—18).

Fog, Bjarke, cand. polit.

Monopol eller konkurrence? (Finanstidende 1953/54, nr. 1, s. 8—10, nr. 2, s. 36—38, nr. 3, s. 69—71, nr. 4, s. 98—99, nr. 6, s. 143—45).
Break-even analysen (Handelsvidenskabeligt tidsskrift 1954, nr. 103/04, s. 58—72).
Bilateralt monopol i den internationale handel (Nationaløkonomisk tidsskrift 1953, nr. 5/6, s. 211—30).
Priskalkulation og prispolitik i den danske industri (sammesteds 1954, nr. 1/2, s. 51—60).

Loff, O., cand. merc.

- Opgaver i driftsøkonomi. 2. udg. Kbh. 1954. 72 s. (s.m. J. J. Lund).
 Omkring erhvervstællingen 1948 (Handelsvidenskabeligt tidsskrift 1954, nr. 103/04, s. 85—89).
 Kædesystemer i detailhandelen (Revision og regnskabsvæsen 1954, s. 330—32).

Lund, Jens Jørgen H.A. og H.D.

- Handelsregning. Lærebog for handelsskoler og højere handelsskoler. Kbh. 1953. 290 s. (s.m. Sven Frederiksen).
 — Øvelseshefte. Kbh. 1954. 32 s. (s.m.s.).

Rasmussen, Jens, cand. mag.

- Franske tekster for handelsskoler. Kbh. 1953. 102 s. (s.m. Inger Bache).

Stangerup, Hakon, dr. phil.

- Hvad er en avis? (Pressen. En grundbog for studiekredse. Kbh. 1953, s. 16—23).
 Verdenspressen (sammesteds s. 87—113).
 Underholdningsstof og aktiv journalistik (sammesteds s. 133—43).

Vibæk, Jens, vicedirektør, cand. mag.

- Vestindiens storhedstid (Vore gamle tropekolonier. Bd. 2. Kbh. 1953, s. 161—350).
 Hvad gør handelsskolen for lærlingens fortsatte uddannelse? (Den danske handelsskole 1953, nr. 12, s. 111—120).

Assistenter og lærere.

Carlsson, Torben, prokurist, cand. merc.

- Detailforretningens arbejdsforenkling (Dansk radio industri 1953, oktober, s. 117—121).
 Detailhandelens personaleproblemer (sammesteds 1953, s. 149—54).
 Nogle metoder til arbejdsvurdering (Handelsvidenskabeligt tidsskrift 1953, nr. 99/100, s. 89—119).

Hansen, Knud, cand. polit.

- Nogle betragtninger over forsikringsreklamen med særligt henblik på dens argumentation (Det danske marked 1953, nr. 4, s. 220—33).
 Samme artikel med udvidet illustrationsmateriale i Nordisk forsikrings tidsskrift 1954, nr. 3, s. 225—46.

Høeg, Ove, fuldmægtig, cand. oecon.

- Licitationsordningen (i Byggehåndbogen. Kbh. 1953. 67 s.).

Jensen, K. G. H.D., statsaut. revisor

Indsamlinger godkendt af Erhvervenes Indsamlingskontrol (Revision og regnskabsvæsen 1953, s. 451—60).

Lando, Ole, dommerfuldmægtig, cand. jur.

Législation danoise en matière civile 1938—1949 (s.m. Kurt Haulrig) (Bulletin de droit comparé 1954, 12 s.).

Om anvendelse af fremmed selskabsret (Handelsvidenskabeligt tidsskrift 1954, s. 35—37).

Lemche, Karsten, beregner, cand. polit.

Tillæg til »Om tarifiering i skadeforsikring«. Kbh. 1954. 71 s.

Nielsen, Axel, ligningsinspektør, cand. polit.

Skattevæsenet arbejder —I Kbh. 1954. 253 s.

Nørregaard Rasmussen, P., lektor ved Københavns Universitet, cand. oecon.

Kompendium i matematik. Kbh. 1953—54. 202 + 12 dupl. bl.

A report on monetary policy in Iraq. By Carl Iversen, assisted by Poul Winding and P. N. R. Kbh. 1954. 331 s.

Den økonomiske udvikling i 1953 (Det danske marked 1954, nr. 1, s. 41—56).

Om input-output analysen (Nationaløkonomisk tidsskrift 1954, nr. 1/2, s. 19—35).

Rasmussen, Arne, ekon. lic.

Efterspørgselen efter radioer i Danmark. Kbh. 1954. 82 s. (s.m. Max Kjær Hansen).

Danske afsætningsøkonomiske oversigter (Det danske marked 1954, nr. 1, s. 57—58 og 112—18).

Varedifferentieringen og begrebet effektiv konkurrence (sammesteds 1954, nr. 2, s. 65—76).

Schlebaum Larsen, Heinrich, sekretær, cand. polit.

Produktiviteten og beskæftigelsen (Arbejderhåndbog for samarbejdsudvalg. Kbh. 1954, s. 164—77).

Danmarks stilling i verdenskonjunktoren (Tidehverv og samfundsorden. Kbh. 1954, s. 163—76).

Udviklingen på det danske penge- og kapitalmarked i årene 1948—53 (Nationaløkonomisk tidsskrift 1954, nr. 3/4, s. 117—34).